

Zeldzame zangvogels in België in 1996 en 1997

Negenentwintigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité

Gunter De Smet, Jan Pollet
Marnix Vandegehuchte en de
leden van het BAHC

BAHC p/a Vandegehuchte M., Willem de Zwijgerstraat 8, B-8020
Oostkamp. tel. 050 827260 (thuis); GSM 075 873657;

E-mail :

voor opmerkingen of vragen :

marnix.vandegehuchte@skynet.be

voor formulieren en algemene informatie :

<http://users.skynet.be/birding/>

Rare passerines in Belgium in 1996 and 1997.

Abstract

This combined report of BAHC and CH deals with rare passerines in Belgium in 1996 and 1997. First records include Calandra Lark *Melanocorypha calandra* (1997), Marmora's Warbler *Sylvia sarda* (1997) and a sound-recorded Iberian Chiffchaff *Phylloscopus brehmii* (1997). Other noticeable rarities are 2nd and 3rd Citrine Wagtail *Motacilla citreola* (1997), 2nd black-eared wheatear *Oenanthe hispanica/melanoleuca* (1996), 2nd, 6th and 7th Booted Warbler *Acrocephalus caligatus* (1990, 1996, 1997), 2nd Pallas's Grasshopper Warbler *Locustella certhiola* (1997), 2nd and 3rd Artic Warbler *Phylloscopus borealis* (1996, 1997), 2nd Yellow-breasted Bunting *Emberiza aureola* (1991), 3rd Black-headed Wagtail *Motacilla feldegg* (1997), 3rd Desert Wheatear *Oenanthe deserti* (1996), 3rd and 4th River Warbler *Locustella fluviatilis* (1997), 3rd and 4th Mediterranean Warbler *Sylvia melanocephala* (1996), 3rd Northwestern Redpoll *Carduelis flammea rostrata* (1996), 4th and 5th Siberian Stonechat *Saxicola maura* (1996), 4th Lanceolated Warbler *Locustella lanceolata* (1996), 4th Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides* (1996), 6th Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* (1997), 6th Eye-browed Thrush *Turdus obscurus* (1995), 7th Alpine Accentor *Prunella collaris* (1996), 8th-10th Radde's Warbler *Phylloscopus schwarzi* (1997), 9th and 10th Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* (1997) and 10th Collared Flycatcher *Ficedula albicollis* (1996). Zitting Cisticola *Cisticola juncidis* attempted to breed for the first time since 1984, but the territory was flooded during heavy gales (1996). A returning pair of Woodchat Shrikes *Lanius senator* bred successfully in southernmost Belgium in 1994-1997, failing to show up in 1998. In October-November 1996 there was an unprecedented influx of 17 Pallas's Warblers *Phylloscopus proregulus*. The first December record of Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* (14th record of the species in Belgium) is also unusual. Only five Two-barred Crossbills *Loxia leucoptera* (1997) reached Belgium, in spite of a major invasion as far south as the Netherlands. A singing Cirl Bunting *Emberiza cirlus* in 1995 constituted the first record of this species in Belgium since 1987; Cirl Bunting is a former breeding bird with last confirmed breeding in 1962. The single record of Eastern Olivaceous Warbler *Acrocephalus elaeicus* in 1990 was deleted from the Belgian list; the individual was reidentified as a Booted Warbler *Acrocephalus caligatus* s.l. (either Sykes's Warbler *A. rama rama/annectens* or a long-tailed Booted Warbler *A. caligatus*). 1996 was the best year ever for Red-throated Pipit *Anthus cervinus* with 54 individuals.

Het 29e BAHC-rapport behandelt zangvogels in 1996 en 1997. Enkele gevallen uit deze periode zijn nog in onderzoek. Zo wacht de ondersoortbepaling van een Braamsluiper *Sylvia curruca* van de ondersoort "halimodendri"/ *blythi* nog op determinatieadvies.

Hoogtepunten

1e Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra* (1997)

1e Sardijnse Grasmus *Sylvia sarda* (1997)

1e Iberische Tjiftjaf *Phylloscopus brehmii* (1997)

2e en 3e Citroenkwikstaart *Motacilla citreola* (1997)
 2e blonde tapuit *Oenanthe hispanica/melanoleuca* (1996)
 2e, 6e en 7e Kleine Spotvogel *Acrocephalus caligatus*
 (1990,1996,1997)
 2e Siberische Sprinkhaanzanger *Locustella certhiola* (1997)
 2e en 3e Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis* (1996, 1997)
 2e Wilgengors *Emberiza aureola* (1991)
 3e Balkankwikstaart *Motacilla feldegg* (1997)
 3e Woestijntapuit *Oenanthe deserti* (1996)
 3e en 4e Krekeltzanger *Locustella fluviatilis* (1997)
 3e en 4e Kleine Zwartkop *Sylvia melanocephala* (1996)
 3e Groenlandse Barmsijs *Carduelis flammea rostrata* (1996)
 4e en 5e Aziatische Roodborsttapuit *Saxicola maura* (1996)
 4e Kleine Sprinkhaanzanger *Locustella lanceolata* (1996)
 4e Grauwe Fitis *Phylloscopus trochiloides* (1996)
 6e Roodstuitzwaluw *Hirundo daurica* (1997)
 6e Vale Lijster *Turdus obscurus* (1995)
 7e Alpenheggenmus *Prunella collaris* (1996)
 6e, 8e tot 10e Raddes Boszanger *Phylloscopus schwarzi* (1997)
 9e en 10e Baardgrasmus *Sylvia cantillans* (1997)
 10e Withalsvliegenvanger *Ficedula albicollis* (1996)
 broedpoging van Graszanger *Cisticola juncidis* (1996), eerste
 sinds 1984; broedgeval van Roodkopklauwier *Lanius senator*
 (1994-1997), eerste sinds 1982; influx van 17 Pallas' Bos-
 zangers *Phylloscopus proregulus* (okt.-nov.1996); Oostelijke
 Vale Spotvogel *Acrocephalus elaeicus* wordt na herziening
 geschrapt van de Belgische lijst.

Sluit de beschrijving gelijkende soorten uit ?

Het BAHC onderzoekt bovenal of beschrijvingen gelijkende
 soorten uitsluiten. Al te vaak krijgt het BAHC meer details te
 lezen over de waarnemer en de omstandigheden dan over de vogel.
 Zonder beschrijving van de determinatiekenmerken kan het BAHC
 niets aanvragen, omdat het zich van geval tot geval uitspreekt
 over vogels, niet over vogelaars.

Foolproof ?

"Als ik een waarneming uit mijn duim zuig, en hiervan een
 verslag naar het BAHC stuur, dan ben ik benieuwd of het aan-
 vaard wordt." Dit snode plan broeit al jaren. Reeds in 1980,
 werd een hoofdstuk van Bill Oddie's Little Black Bird Book, een
 satirische gids over vogelaars, gewijd aan fooling the commit-
 tee (Oddie, 1980). Met alsmaar meer en betere veldgidsen wordt
 het kinderspel een sluitende beschrijving te bedisselen. Als
 tegenzet legt het BAHC de lat hoger : bevestiging en objectieve
 bewijzen gaan meer en meer als vereisten gesteld worden.

Bevestiging als wetenschappelijk basisprincipe

Bevestigde gevallen (fotografisch gedocumenteerd, bevestigd
 door medewaarnemers, ...) hebben een wetenschappelijke
 meerwaarde vergeleken met onbevestigde gevallen die louter op
 een beschrijving berusten. Het helpt om zo mogelijk ervaren
 medewaarnemers te verwittigen of te bellen naar De Wielewaal-
 vogellijn (03 4880194). Door snellere communicatie is het
 aantal bevestigde waarnemingen gedurende het laatste decennium
 sterk gestegen, waardoor de betrouwbaarheid van de gegevens de

facto verhoogd is. De recente toevloed aan verifieerbare veldwaarnemingen van zeldzame vogels is vooral aan twitchers te danken.

Feiten zijn belangrijk

Feiten zijn belangrijk omdat een onjuiste extrapolatie of generalisatie bij zeldzame soorten verhoudingsgewijs een aanzienlijk grotere fout veroorzaakt dan bij talrijk voorkomende soorten. Als er van een soort slechts drie gevallen zijn waarvan er één ten onrechte werd aanvaard, betekent dit immers dat 33 % van de gegevens onjuist zijn (van den Berg & Bosman, 1999).

Objectieve bewijskracht

Zonder objectieve bewijzen (foto's, video, geluidsopname, medewaarnemers e.d.) maakt een zeer zeldzame waarneming (een tot vijf gevallen) veel minder kans op aanvaarding. De rationele werkwijze van het BAHC schuwt het dilemma "geloven of niet geloven". Bij gebrek aan objectieve bewijskracht kan het BAHC een louter subjectieve conclusie afwijzen door ongeacht de competentie van de waarnemer "onvoldoende gedocumenteerd" in te roepen. De strengheid van het BAHC is recht evenredig met de zeldzaamheid van het geval.

Geloofwaardigheid

Uit principe wordt een geval beoordeeld op grond van de documentatie en niets anders dan de documentatie. De gewetensvraag naar de geloofwaardigheid van de waarnemer is hieraan ondergeschikt; zij is enkel bij gerede twijfel aan de orde. Het aantal jaren veldervaring staat niet per se garant voor kwaliteit. Bijblijven is de boodschap. Vereenvoudigd kan men stellen dat een geloofwaardig waarnemer (m/v) erin slaagt een hoog percentage (meer dan 80 %) van zijn zeldzame waarnemingen door anderen bevestigd te krijgen. Daarenboven maakt hij in het bijzijn van kenners weinig determinatiefouten en vallen zijn waarnemingen niet uit de toon in vergelijking met die van het collectief der waarnemers.

Wij kennen onze pappenheimers

Met intentioneel bedrog wordt het BAHC normaal niet geconfronteerd. Wel krijgen wij af en toe te maken met opgefleurde beschrijvingen en wishful thinking. Zo lagen Witoogeenden *Aythya nyroca* vroeger hoger op het water. Die verkeerde informatie stond immers in Petersons Vogelgids, jarenlang de enige houvast voor spiekers. Sinds Notenkraker *Nucifraga caryocatactes* door Lars Jonsson in Vogels van Europa verkeerdelijk met een witte stuit wordt afgebeeld, ontvangt het BAHC beschrijvingen van Notenkrakers met dit kenmerk.

Bij twijfel

Bij de minste twijfel, van welke aard ook, volstaan twee schriftelijk gemotiveerde tegenstemmen van BAHC-leden om een geval als onvoldoende gedocumenteerd te beschouwen. De waarnemer kan de gedetailleerde motivatie altijd bij het BAHC opvragen. Het BAHC biedt geen absolute garantie tegen bedrog.

Het heeft daarenboven geenszins de pretentie de wijsheid in pacht te hebben. Dankzij haar voortdurend wisselende samenstelling stelt het BAHC haar vroegere beoordelingen geregeld opnieuw in vraag. Het BAHC streeft ernaar via standaardmethodes en openheid de wetenschap een dienst te bewijzen als minst slechte filter voor gegevens.

ZZ-formulier

Recent bracht SOVON het "ZZ-formulier" uit, waarin om uitvoerige documentatie van zeer zeldzame broedgevallen gevraagd wordt (van der Weide, 1999). Het BAHC streeft ernaar om in nauw overleg met het Instituut voor Natuurbehoud een dergelijk formulier ook in België te gebruiken. Dit zou het kritisch waarnemen en de documentatiewaarde van de gegevens zeker bevorderen. Alle waarnemingen van beoordeelsoorten dienen bij het BAHC gedocumenteerd te worden. Aangezien broedgevallen van beoordeelsoorten avifaunistisch gezien belangrijker zijn dan waarnemingen, rekent het BAHC bij dergelijke broedgevallen op een uitgebreide beschrijving (liefst met foto's en/of geluidsopnamen) van de kenmerken op basis waarvan de vogel is gedetermineerd. Het is af te raden om een zeldzame doortrekker als broedvogel te beschouwen enkel en alleen maar omdat deze enkele keren op dezelfde plaats binnen een bepaalde periode zingend is waargenomen. In werkelijkheid blijven de meeste zingende zeldzaamheden immers ongepaard, wat de zangperiode kan verlengen.

Auditieve determinaties

Geluidswaarnemingen van beoordeelsoorten stellen een apart probleem. Nogal wat vogelaars aarzelen niet om ze op De Wielewaal-vogellijn in te spreken, maar zijn heel wat terughoudender als het erop aankomt ze daarna bij het BAHC te documenteren. Om de bruikbaarheid van geluidsbeschrijvingen te verhogen, worden waarnemers verzocht aan volgende punten aandacht te schenken :

1. Hoe goed bent u vertrouwd met geluiden van deze soort, en hoe sluit u verwarring met gelijkende soorten uit ? De notie "gelijkende soort" dient bij geluidswaarnemingen ruim geïnterpreteerd te worden : zo kan bijvoorbeeld het geluid van Dwergooruil verward worden met de roep van Vroedmeesterpad. Hou bovendien rekening met onbekende of afwijkende geluiden van allerhande soorten, inclusief exoten.
2. Op welke afstand werd de vogel gehoord ? Was er geluidshinder op de waarnemingsplaats ? (auto's, wind, ...)
3. Werde de vogel ook gezien ? Zo ja, waarom veronderstelt u dat die vogel het geluid maakte ? Gelieve ook het type van vogel (grote/kleine steltloper, stern, meeuw, pieper, ...) en eventueel waargenomen kenmerken te beschrijven.
4. Hoeveel keer werd de roep gehoord ?
5. Wat deed de vogel ? (overvliegen, fourageren, alarmerend wegvluchten, ...)
6. Beschrijf zoveel mogelijk aspecten van het geluid :
  - toon(hoogte) (liefst in vergelijking met andere soorten)
  - volume (bij voorkeur in vergelijking met andere soorten)
  - klank (fluitend, krassend, melodieus, schor, explosief, ...)

- lengte (eveneens in vergelijking met andere soorten)
- opbouw (tweelettergrepig, dalend enz.)
- poging tot klanknabootsing in woorden

Een geluidsofopname is altijd een bonus. Voor bepaalde determinaties is een geluidsofopname zelfs vereist. Het gaat hier veelal om zeer zeldzame soorten, waarbij de kans op determinatiefouten groot is, of waarbij het geluid nogal eens de kern van de bewijskracht vormt (o.a. Klein Waterhoen Porzana parva, Kleinst Waterhoen Porzana pusilla, Mongoolse Pieper Anthus godlewskii, Iberische Tjiftjaf Phylloscopus brehmii enz.).

Dank

Het BAHC dankt eerst en vooral De Wielewaal vzw. voor de betaling van de werkings- en publicatiekosten van het BAHC. Ook deze keer kunnen wij u dankzij een goede samenwerking met de Commission d'Homologation (CH) een rapport over heel België aanbieden. De taal van de waarnemer bepaalt door welk homologatiecomité een waarnemingsformulier beoordeeld wordt. BAHC en CH zijn ervan overtuigd dat een zinvolle interpretatie van het voorkomen van zeldzame soorten alleen mogelijk is in een ruimere context. Bovendien is er behoefte aan wetenschappelijke samenwerking en nationale publicaties, wil men op internationaal vlak nog meetellen. Waardevol determinatieadvies werd ondermeer gegeven door Per Alström, Lars Svensson en Kees Roselaar.

Volgende BAHC-leden beoordeelden de gevallen die in dit rapport zijn opgenomen (tussen haakjes volgt het jaartal waarin de leden volgens het rotatiesysteem het BAHC verlaten) :

Peter Adriaens (2002)
 Patrick Beirens (1999)
 Gerald Driessens (2003)
 Raf Drijvers (1997)
 Gunter De Smet (voorzitter, 2001)
 Jan Pollet (niet-stemmend secretaris, afgetreden in 1999)
 Walter Roggeman (hoofd Belgisch Ringwerk, ex officio)
 Jan Vanwynsberghe (2002)
 Edward Vercruysse (1998)
 Gunther Vergauwen (2000)

Doorstroming van gegevens

Regionale werking bevordert de kennis en is een belangrijke aansporing voor locale vogelaars. Helaas is de continuïteit van vrijwilligerswerk onzeker. Voortrekkers vallen weg of raken uitgeblust, verjonging blijft uit. Doorstroming van gegevens naar het landelijk niveau is nogal eens voor verbetering vatbaar. Wist u bijvoorbeeld dat er - regionale tijdschriften buiten beschouwing gelaten - t.e.m. 1998 148 Zwarte Ooievaars Ciconia nigra uit Antwerpen gepubliceerd werden, tegenover amper 43 uit Limburg ? Toch wordt deze soort wellicht even vaak in beide provincies waargenomen, en staat Limburg bekend om een voorbeeldige provinciale werking. Gegevens die uitsluitend in regionale publicaties opgenomen worden, zijn al te vaak gedoemd in de vergetelheid te geraken. Hiervoor zijn er drie redenen :
 1. het aantal regionale publicaties is sterk toegenomen; 2.

veel van deze publicaties zijn niet beschikbaar in bibliotheken; 3. de weinige bibliotheken die deze wel bezitten, weigeren doorgaans om tijdschriften uit te lenen, waardoor systematisch literatuuronderzoek tot de leeszaal beperkt blijft. Doorstroming van gegevens is een noodzaak op alle niveau's.

Kandidaten ?

Wie interesse heeft om BAHC-lid te worden kan dit melden aan het BAHC-secretariaat.

GEBRUIK VAN DE SYSTEMATISCHE LIJST

Dit rapport volgt de indeling, verklaard in Oriolus 61:25-39.

Tekens en afkortingen/Signs and abbreviations

Tijdschriften/Magazines

BBM: Belgian Birding Magazine   Dutch B.: Dutch Birding
Bird.World: Birding World   Oriol.: Oriolus
Brit.Birds: British Birds   Wiel.: Wielewaal

10 Provinces/10 Provinces

A	Antwerpen	Lg	Liège	O	Oost-Vlaanderen
B	Vlaams Brabant	L	Limburg	W	West-Vlaanderen
BW	Brabant Wallon	Lx	Luxembourg		
H	Hainaut	N	Namur		

Leeftijd & Kleed/Age & Plumage

le kj   eerste kalenderjaar/first calendar year
le kj+   eerste kalenderjaar **OF** ouder/first calendar year **OR** older
ad.   adult
juv.   juveniel/juvenile

Varia/Miscellaneous

V   ringvangst/ringed
R   controle : terugmelding van een geringde vogel/ringing recovery
*   vondst/found dead
zangp.   zangpost/singing

trekrichtingen worden aangeduid met universele afkortingen : N = noord, NE = noordoost, NNE enz./migrating birds are marked as N = North, NE = North East, NNE etc.

(f)   fotografisch gedocumenteerd. Naam van de fotograaf. Foto gepubliceerd, met referentie, of duplicaat in BAHC-archief/photographed + reference.

(b)   bandopname in BAHC-archief/tape-recorded

(dit bewijsmateriaal werd gezien/gehoord door het BAHC, een dubbel berust in het BAHC-archief/this evidence seen/heard and filed by the committee)

(deel)gemeentenamen dienen geïndexeerd te zijn op de meest recente overzichtskaart van administratief België (NGI, 1995), en worden cursief gedrukt. Plaatsnamen in Vlaanderen en in tweetalige gemeenten zijn in het Nederlands. Plaatsnamen in Wallonië zijn in het Frans.

names of municipalities (printed in italics) must be indexed on the most recent municipality map (NGI, 1995). Names of municipalities in Flanders and bilingual municipalities are in Dutch. Walloon municipalities are in French.

Telling van de gevallen

Volgens Voorlopige lijst van Belgische vogels (De Smet, onuitgegeven). Deze lijst vermeldt alle gehomologeerde gevallen in België. Enkel gevallen waarvan de datum tot op de maand precies en de plaats tot op de provincie precies bekend is, worden meegeteld. Drie gegevens volgen de soortnaam :

1. gevallen/exemplaren in de periode 1800-1949
2. gevallen/exemplaren in de periode 1950-1995
3. gevallen/exemplaren in 1996- gevallen/exemplaren in 1997

Een vet gedrukt cijfer tussen haakjes voor een bepaald geval geeft aan het hoeveelste exemplaar dit bepaalde geval is sinds het begin van de telling. Als dit cijfer niet vet gedrukt staat, dan gaat het om een geregistreerd geval.

Count

Based on Preliminary List of Belgian Birds (De Smet, unpublished), an annotated checklist of all accepted records in Belgium. Only records with sufficient trustworthy information on date (at least up to the month) or location (at

least up to the province) are included. Three figures are given :

1. records/individuals in 1800-1949
2. records/individuals in 1950-1995
3. records/individuals in 1996-records/individuals in 1997

The number in bold in parentheses preceding a record refers to the total number of individuals recorded in Belgium since the start of the count. If the number is not in bold, it refers to an unverified record (regular or easily identified species only).

SYSTEMATISCHE LIJST

1.1 AANVAARDE GEVALLEN/ACCEPTED RECORDS

09610 Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra*

(0/0, 0/0, 0/0-1/1)

(1) 23 nov.1997 Les grandes terres, Ramillies (N) 1e kj+ bij 50 Veldleeuweriken (Joris A.; CH)

[Middellandse Zeegebied tot Kazachstan en Afghanistan; hoofdzakelijk standvogel in Europa, maar gedeeltelijk trekvogel in oosten van verspreidingsgebied] Hoewel alle 19-eeuwse auteurs en van Havre (1928) de wilde herkomst van Kalanderleeuweriken in België accepteerden, werd de soort niet opgenomen in de Avifauna van België (1967). De reden hiervoor is dat alle tot op de maand precies gedateerde Belgische bewijsstukken op markten werden aangekocht, waardoor hun herkomst moeilijk te verifiëren is. Toch werden op deze markten vooral lokaal gevangen gevangen vogels voor consumptie aangeboden, en werd er door verzamelaars systematisch navraag gedaan over de herkomst van de aangekochte stukken. Zo vernam Ch. F. Dubois van de verkoper dat de levende Kalanderleeuwerik die hij in oktober 1854 op de markt van Brussel (B) kocht "slechts op een uur afstand van de stad" gevangen werd (Journal für Ornithologie 3:269). Steppevogels kwamen in de 19e eeuw frequenter voor als dwaalgast. De goed beschreven Kalanderleeuwerik van Ramillies (N) werd door een CH-lid ontdekt tussen Veldleeuweriken *Alauda arvensis*. In de uitgestrekte kouters kon de dwaalgast ondanks een zoekactie niet teruggevonden worden. Aanvaard in categorie A op de Belgische lijst.

09680 Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla*

(12/12, 12/12, 1/1-0/0)

(25) 14,15 sep.1996 westdam, voorhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (Adriaens P., Drijvers R., Van den Schoor D. e.a.) (f Beirens P., arch.BAHC)

[Portugal en Noordwest-Afrika tot Mantsjoerije; West-Palearctische populatie overwintert voornamelijk in Sahel] Kortteenleeuweriken worden de laatste jaren regelmatig opgemerkt in België. Helaas blijven auditieve determinaties van overvliegende exemplaren vaak ongedocumenteerd. In 1996 werd één melding niet onderzocht, in 1997 werden drie meldingen niet onderzocht, en één geval niet aanvaard.

09950 Roodstuitzwaluw *Hirundo daurica* (0/0, 5/5, 0/0-1/1)

(6) 20 apr.1997 Grote Bron, Neerijse (B) 2e kj+

(Smets A., De Smet G., Verstraete H., Driessens G. e.v.a.) (f Smets A., arch.BAHC)

[West-Europese populatie broedt in Spanje, Portugal, Zuid-Frankrijk en de Balkan; overwintert in Afrika ten zuiden van de Sahara] Sinds het midden van de jaren vijftig breiden Roodstuitzwaluwen hun broedareaal uit langs de noordelijke kust van de Middellandse Zee. Zij gebruiken steeds vaker menselijke bouwwerken om tegen te nestelen, wat hun expansie mogelijk versneld heeft. De Roodstuitzwaluw van Neerijse was het eerste twitchbaar exemplaar in België. In 1997 bleef één melding zonder verslag.

10020 Grote Pieper *Anthus richardi*

(26/29, 204/249, 27/44-11/18)

(176) V 11 okt.1994 Grembergen (O) 1e kj ring 5492603

(Mannaert J.) [f Mannaert J. (4) arch.BAHC]

1996 : 27/44

- (279) V 1996 Wallonië (KBIN)
(280) V 1996 (W) (DE BLANKAART;KBIN)
(281) 7 sep.1996 Sint-Pieters-op-de-dijk (W) 1e kj+ (Seys M.)
niet-gedocumenteerde extreme datum
(282-284) 16 sep.1996 IJzermonding, Nieuwpoort (W) 3 1e kj+
(pleisterend) (Ameels M.;CH)
(285) 22 sep.1996 Rijkevorsel (A) 1e kj+ (over) (vogelwerkgroep
Markvallei)
(286) 24 sep.1996 stapelterrein, Sashulle, Heist (W) 1e kj
(Spanoghe G., Verbelen Ph.)
(287) 26 sep.1996 Zwinbosjes, Knokke (W) 1e kj+ (Lust P.)
(288) 28 sep.1996 Stabroek (A) 1e kj+ (De Ridder J.)
(289-293) 2 okt.1996 grote vlakte, achterhaven, Zeebrugge,
Brugge (W) 5 1e kj+ (pleisterend) (Verroken D. & L.)
(294) 2 okt.1996 Koksijde (W) 1e kj+ (over) (Moens T.)
(295-298) 6 okt.1996 grote vlakte, achterhaven, Zeebrugge,
Brugge (W) 4 1e kj (pleisterend) (De Smet G. e.v.a.)
(299) 6 okt.1996 Oostende (W) 1e kj+ (over) (Dellaert J.)
(300) 6 okt.1996 Lommel (L) 1e kj+ S (Beyen D., L. & W.)
(301) 7 okt.1996 Baaigem (O) 1e kj+ (over) (Verbelen Ph.)
(302-305) 7 okt.1996 Knokke (W) 4 1e kj+ SW (Lust P.)
(306) 8 okt.1996 Baaigemkouter, Munte (O) 1e kj+ (over)
(Verbelen Ph., Van Elegem B.)
(307-309) 12, 13 okt.1996 akkers rond verharde weg,
achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 3 1e kj+ (pleisterend)
(Goossens T., De Ridder J., Demeulemeester M.)
(310-311) 13 okt.1996 Texaco, Gent (O) 2 1e kj+ (pleisterend)
(Spanoghe G.)
(312) 13 okt.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A) 1e kj+ (over)
(Snyers C.; Verschueren W.in litt.)
(313) 14 okt.1996 Kleiputten, Heist (W) 1e kj+ (Lust P.)
(314) 15 okt.1996 Rijkevorsel (A) 1e kj+ (vogelwerkgroep
Markvallei)
(315) 15 okt.1996 Lommel (L) 1e kj+ WSW (Beyen D., L. & W.) 1 of
2 ex. ?
(316-318) 16 okt.1996 Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge, Brugge
(W) 3 1e kj (pleisterend) (De Smet G., Spanoghe G., Staelens J.)
(319) 16 okt.1996 Groot Schietveld, Brecht (A) 1e kj+
(opvliegend) + 1e kj+ (over) (resp. Elst J., Symens P.)
(320) 22 okt.1996 Scheldemeer, Destelbergen (O) 1e kj+
(laag overvliegend, N; mogelijk pleisteraar) (Verstraete H.)
(321) 25 okt., 9-13, 17 nov.1996 Groot Schietveld, Brecht (A) 1e
kj (1e winter) (Symens P., De Ridder J., Dupont V.,
Demeulemeester M. e.v.a.) [f De Ridder J. (3) arch.BAHC]
ten onrechte als Mongoolse Pieper gepubliceerd (Alström P. in
litt.)
(322) 3 nov.1996 Hechtel (L) 1e kj+ (Beyen D.)

1997 : 11/18

- (323-324) 25 apr.1997 CTO, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2
2e kj+ (zingend) (Spanoghe G., Duer A.); 30 apr.1997 CTO,
achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2e kj+ (De Smet G., Beel C.)
(325) 25,26 apr.1997 Groot Schietveld, Brecht (A) 2e kj+
(De Ridder J., Symens P.)
(326) 27 apr.1997 noordelijke vijver, De Maten, Diepenbeek (L)
2e kj+ (Vanderijdt C.)

(327-328) 30 apr.1997 Oostmalle/Zoersel (A) 2 2e kj+ (pleisterend)
 (Goossens T., Vanwynsberghe J., Vergauwen G.)
 (329-330) 28 sep.1997 CTO, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2 1e kj+ (pleisterend) (Spanoghe G.)
 (331-332) 4 okt.1997 Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2 1e kj+ (pleisterend) (Van den Schoor D.& W., Vergauwen G., Steeman C. e.v.a.)
 (333-334) 18 okt.1997 Broek Denayer, Willebroek (A) 2 1e kj+ (Willemsen A.)
 (335) 19 okt.1997 IJzermonding, Nieuwpoort (W) 1e kj+ (pleisterend) (D'Hert D.)
 (336-337) 19 okt.1997 CTO, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2 1e kj+ (pleisterend, dan vervlogen naar Hoge Noen) 15:20 (De Smet G., Verstraete H.)
 (338-339) 25 okt.1997 steltloperplas asterveld, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2 1e kj+ (Janssen L.)
 (340) 1 nov.1997 Westhoek, De Panne (W) 1e kj+ (pleisterend) (Spanoghe G.)

[West-Siberië tot Mongolië; overwintert van Marokko tot Zuidoost-Azië] 1996 scoorde met 43 exemplaren hoog voor Grote Pieper. 1997 viel met 18 exemplaren mager uit in vergelijking met de topjaren 1994-1996. Op 25 apr.1997 werd in de achterhaven van Zeebrugge, Brugge (W) voor het eerst in België zang van Grote Pieper gehoord. Er is bij Grote Pieper de laatste decade een tendens naar meer voorjaarswaarnemingen, maar herfstwaarnemingen blijven sterk domineren. Foto's en biometrie van een vermoedelijke Grote Pieper te Grembergen (O) in 1994 werden voorgelegd aan determinatie-experten op de AERC-meeting in Slowakije en aan P. Alström (die meer dan wie ook bedreven is in de determinatie van piepers). Dit kleine exemplaar vertoont meerdere overlappende kenmerken met Mongoolse Pieper *A. godlewskii* (o.a. de kortste vleugellengte die ooit bij een "Grote Pieper" in België gemeten is -88 mm-, en het staartpatroon). Helaas ontbreken enkele basismaten (tarsuslengte, snavelmaten) waardoor een zekere determinatie niet mogelijk is. Deze soorten zijn zelfs op basis van foto's in de hand niet altijd met zekerheid te determineren.

10120 Roodkeelpieper *Anthus cervinus*

(5/5, 339/428, 47/54-27/33)
 (123-127) 27 apr.-16 mei **1987** Neerharen (L) max. 5 2e kj+ (Lemmens, 1992)
 (129) 2 mei **1987** Maasmechelen (L) 2e kj+ (Lemmens, 1992)
 (155) 7 mei **1988** Maasmechelen (L) 2e kj+ (Lemmens, 1992)
 (156-157) 7 mei **1988** Neerharen (L) 2 2e kj+ (Lemmens, 1992)
 (183) mei **1990** Neerharen (L) 2e kj+ (Lemmens, 1992)
(224) 22 sep.**1991** Tienen (B) 1e kj (1e winter) 10:30-10:50 pleisterend (Smets Ph. & J.)
 (230) 30 apr.**1992** Neerharen (L) 2e kj+ (over) (Lemmens, 1992)
 (241) 9 mei **1992** Maasmechelen (L) 2e kj+ pleisterend (Lemmens, 1992)
 (246) 16 mei **1992** Kollegreend, Kessenich (L) 2e kj+ pleisterend (Lemmens, 1992)
 (247-257) 16,17 mei **1992** Neerharen (L) 9-11 2e kj+ pleisterend; 18 mei **1992** Neerharen (L) 5 2e kj+ (Lemmens, 1992)
(378) 30 apr.**1995** Tienen (B) 2e kj+ 10:05-10:20 pleisterend (Smets Ph.)

1996 : 47/54

voorjaar : 15/15

(424) 14 apr.1996 Longchamps (N) 2e kj+ 08:55 N (Joris A.;CH)
 (425) 18 apr.1996 Tienen (B) 2e kj+ (pleisterend)
 (Collaerts E. & P., Smets Ph., Hoebrechts E.,)

(426) 20 apr.1996 Genappe (BW) 2e kj+ (over) (Willem G.)
(427) 21 apr.1996 Groot Schietveld, Brecht (A) 2e kj+ (Symens D., Dupont V.)
(428) 21 apr.1996 Mechels Broek, Mechelen (A) 2e kj+ (over) (Meeus G.)
(429) 5 mei 1996 achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2e kj+ (Vergauwen G., Buys P., Driessens G., Demeulemeester M., De Smet G. e.a.)
(430) 5 mei 1996 Geuzenhoek, Gent (O) 2e kj+ (Spanoghe G.)
(431) 5 mei 1996 Tienen (B) 2e kj+ 10:45-11:20 (Smets Ph., Hoebrechts E.)
(432) 6 mei 1996 Anderstad, Lier (A) 2e kj+ (over) (Tafforeau J., Colin D.)
(433) 9 mei 1996 achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2e kj+ (pleisterend) (Vergauwen G., Buys P., Driessens G., Demeulemeester M., De Smet G. e.a.)
(434) 11 mei 1996 Lier (A) 2e kj+ 09:05 (over) (Tafforeau J., Colin D.)
(435) 12 mei 1996 Neerharen (L) 2e kj+ 08:00 (Gabriëls P.)
(436) 16 mei 1996 Mechels Broek, Mechelen (A) 2e kj+ 08:55 (over) (Meeus G.)
(437) 17 mei 1996 Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2e kj+ (pleisterend) (De Smet G., Verstraete H. e.a.); 18 mei 1996 achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2e kj+ (Vergauwen G., Buys P., Driessens G., Demeulemeester M., De Smet G. e.a.)
(438) 18 mei 1996 Anderstad, Lier (A) 2e kj+ (Tafforeau J., Colin D.)
najaar : 32/39
(439) 15 sep.1996 Berlare (O) 1e kj+ SW (De Mesel D.)
(440) 20 sep.1996 IJzermunding, Nieuwpoort (W) 1e kj+ (Moens T.)
(441) 21 sep.1996 CTO, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (Drijvers R.)
(442) 22 sep.1996 Lier (A) 1e kj+ (over) (Colin D., Tafforeau J., vogelwerkgroep Lier)
(443) 22 sep.1996 Barrage de l'eau d'Heure, Boussu-lez-Walcourt (H) 1e kj+ (med.Dufourny H.)
(444-445) 23 sep.1996 Genappe (BW) 2 1e kj+ (Detier T.)
(446) 24 sep.1996 nabij bosje met rood-witte vuurtoren, Heist (W) 1e kj 10:05-10:10, dan S (Spanoghe G., Verbelen Ph.)
(447) 25 sep.1996 Deurne (A) 2e kj+ (over)(Willaert M.)
(448) 26 sep.1996 Molsbroek, Lokeren (O) 1e kj+ (Mauro I.)
(449-452) 26 sep.1996 Knokke (W) 4 1e kj+ (Lust P.)
(453) 27 sep.1996 vlakte ten noorden van betonweg, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (Steeman C., Dupont V.)
(454) 28 sep.1996 stapelterrein, Sashulle, Heist (W) 1e kj+ (De Rouck K.)
(455) 28 sep.1996 vlakte ten N van kiezelweg, westdam, voorhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (De Rouck K.)
(456) 28-30 sep.1996 Herbeeksluis, Kruibeekse Polder, Kruibeke (O) 1e kj+ (pleisterend) (Van Bogaert E., Ronan F. & H., Heyrman G.)
(457) 28 sep.1996 Rijkevorsel (A) 1e kj+ (vogelwerkgroep Markvallei)
(458) 30 sep.1996 Molsbroek, Lokeren (O) 1e kj+ (Mauro I.)
(459) 2 okt.1996 Galgenweel, Linkeroever, Antwerpen (A) 1e kj+ (over) (Huyge J.)

(460) 2 okt.1996 Brecht/ Sint-Job-in-'t-Goor (A) 1e kj+ (over)
 (Coenraadts Y.)
 (461) 2 okt.1996 Hoogstraten/ Minderhout (A) 1e kj+ (Hoeymans
 B.)
 (462) 3 okt.1996 strand, Bredene (W) 1e kj+ 09:10 SW (Janssen
 L.)
 (463) 5 okt.1996 Rijkevorsel (A) 1e kj+ (vogelwerkgroep
 Markvallei)
 (464) 6 okt.1996 Hoogstraten/ Minderhout (A) 1e kj+ (Hoeymans
 B.)
 (465-466) 6 okt.1996 Anderstad, Lier (A) 1e kj+ 11:00(over),1e kj+
 17:35(over)(Colin D., Tafforeau J.)
 (467-468) 7 okt.1996 Knokke (W) 2 1e kj+ (Lust P.)
(469) 9 okt.1996 Remagne (Lx) 1e kj (1e winter) (Watelet M.; CH)
 (470) 9 okt.1996 grote vlakte, achterhaven, Zeebrugge, Brugge
 (W) 1e kj (pleisterend) (Spanoghe G.)
 (471) 12 okt.1996 Lier (A) 1e kj+ (over) (Colin D., Tafforeau
 J.)
 (472-473) 13 okt.1996 Texaco, Gent (O) 2 1e kj (1e winter)
 (pleisterend) (Spanoghe G.)
 (474) 14 okt.1996 Deurne (A) 1e kj+ (over) (Mijlemans W.)
 (475) 18 okt.1996 Melselepolder, Melsele (O) 1e kj+ (auditief)
 (Van De Woestijne S., Matthijs R.)
 (476) 20 okt.1996 Blokkersdijk, Antwerpen (A) 1e kj+ 13:55 W
 (enkel auditief) (Verschueren W., Snyers C.)
(477) 10 nov.1996 Angre (H) 1e kj+ (Dufourny H.) EXTREME DATUM

1997 : 28/34

voorjaar : 11/12

(478) 30 apr.1997 Kallo/Doel (O) 2e kj+ (De Ridder J.)
(479) 1 mei 1997 Gaurain-Ramecroix (H) 2e kj+ (Gruwier C.; CH)
 (480-481) 1 mei 1997 internationale dijk, Het Zwin, Knokke (W)
 2 2e kj+ N (Defoort T., Van Elegem B.)
 (482) 1 mei 1997 Hoge Noen, achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W)
 2e kj+ (pleisterend) (Vantieghem S., Spanoghe G., Beel C., De
 Smet G. e.v.a.)
 (483) 3 mei 1997 Kallo/Doel (O) 2e kj+ 16:05 N (Nossent R., Lossy
 K. e.a.)
(484) 3 mei 1997 Lagland, Châtillon (Lx) 2e kj+ (Jacob J.P.; CH)
 (485) 4 mei 1997 De Maten, Diepenbeek (L) 2e kj+ (Vanderijdt C.)
(486) 7-13 mei 1997 Genappe (BW) 2e kj+ (pleisterend) (Detier
 T.;CH)
 (487) 13 mei 1997 achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 2e kj+
 (pleisterend) (De Smet G., Spanoghe G., Verbelen D.)
 (488) 16 mei 1997 Het Zwin, Knokke (W) 2e kj+ 07:30 NE
 (Vercruysse E., De Smet G.)
 (489) 24 mei 1997 Groot Schietveld, Brecht (A) 2e kj+ (Symens
 P.)

najaar : 16/21

(490) V 1997 (O) (DURMEVALLEI;KBIN)
 (491) 8, 9 sep.1997 Grobbendonk (A) 1e kj (1e winter)
 pleisterend (Van den Schoor D., Matthève H., Scholliers J.)
 (492) 21 sep.1997 langs groot dok, achterhaven, Zeebrugge,
 Brugge (W) 1e kj+ (auditief) (Spanoghe G.)
 (493-494) 27,28 sep.1997 westdam, voorhaven, Zeebrugge, Brugge
 (W) 2 1e kj+ (pleisterend) (NN, De Smet G., Spanoghe G.,

Verstraete H. e.v.a.)
 (495) 28 sep.1997 Doel (O) 1e kj+ (De Loddere W.)
 (496-497) 29 sep.1997 Anderstad, Lier (A) 1e kj+ 10:17 S (Colin D., Tafforeau J.), 1e kj+ 14:07 S (Colin D., Kelchtermans J.)
 (498) 1 okt.1997 bezinkingsbekkens, Tienen (B) 1e kj+ (Collaerts E. & P.)
 (499) 4 okt.1997 Neuvillers, Libramont-Chevigny (Lx) 1e kj+ (over) (Vieuxtemps D.)
 (500) 5 okt.1997 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj+ (Burggraeve G.)
 (501) 5 okt.1997 voorhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (Felix R.)
 (502) 11 okt.1997 Lier (A) 1e kj+ (over) (Colin D., Tafforeau J., Kelchtermans J.)
 (503) 13 okt.1997 Lier (A) 1e kj+ (over) (Tafforeau J.)
 (504) 15-21 okt.1997 De Nachtegaal, Torhout (W) 1e kj+ (Hessel K.)
 (505) 18 okt.1997 Louftémont, Léglise (Lx) 1e kj+ (Scheirs J.)
 (506-509) 18 okt.1997 Sint-Lenaarts, Brecht (A) 4 1e kj+ (vogelwerkgroep Markvallei)
 (510) 26 okt.1997 Lommel (L) 1e kj+ (Beyen D.)
 [Noord-Palearctisch gebied en West-Alaska; overwintert in Noord- en Centraal Afrika, Indonesië en de Filippijnen] Het gehomologeerde geval op 10 nov.1996 te Angre (H) is de laatste najaarsdatum voor België. De melding van vier exemplaren te Brecht (A) op 18 okt.1997 valt uit de toon, omwille van de merkwaardige combinatie van een relatief late datum met een ongewoon hoog najaarsaantal. Meerdere gegevens uit Limburg werden aangevuld dankzij een artikel van K. Lemmens (1992) in het Nederlandse tijdschrift Limburgse Vogels. Hierin wordt ondermeer de grootste groep voor België vermeld : 9-11 exemplaren te Neerharen (L) op 16-17 mei 1992. Op basis van deze gegevens profileert de zuidelijke Maasvallei zich nog sterker als een uitgesproken voorjaarsdoortrekplaats voor Roodkeelpiepers. De vlakke van Texaco in de Gentse kanaalzone (O), een trektelpost waar jaarlijks Roodkeelpiepers werden opgemerkt, werd in 1999 volgebouwd. 1996 was in België het recordjaar voor Roodkeelpieper met 54 exemplaren. Andere goede jaren waren ondermeer 1992 (52 ex.), 1994 (48 ex.), 1995 (47 ex.) en 1993 (42 ex.).

10174 Balkankwikstaart *Motacilla feldegg* (0/0, 2/2, 0/0-1/1)

(3) 12,13 mei 1997 Kluizen (O) 2e kj (1e zomer) ♂
 (Bekaert L., De Smet G., Spanoghe G., Verbelen D.)
 [Zuidoost-Europa, Klein-Azië, Kaukasus, Nabije Oosten tot Kaspische Zee] Deze Balkankwikstaart kwam op dezelfde dag aan als de Citroenkwikstaart van Kessenich (L). Net als de vorige twee Balkankwikstaarten vertoonde deze vogel de kenmerken van "melanogrisea" uit het Transkaspische gebied. Mogelijk komen vooral deze noordelijke vogels als dwaalgast in aanmerking.

10180 Citroenkwikstaart *Motacilla citreola* (0/0, 1/1, 0/0-2/2)

(2) 12 mei 1997 Kessenich (L) 2e kj (1e zomer) ♂ M. c. werae
 (Meeuwissen F., Vanwynsberghe J., De Smet G. e.v.a.; Meeuwissen (1997); schets Driessens G. in arch.BAHC) [f De Ruwe F., Dutch B.19:146; Meeuwissen F., Limburgse Vogels 8:123; Spanoghe G.(3), arch.BAHC]
 (3) 6-10 sep.1997 Noordede, Bredene (W) 1e kj (1e winter)
 (Dupont V., Sallaets G., De Smet G. e.v.a.; tekening Driessens G., Oriol.63,4 op voorpagina; schets Driessens G. in arch.BAHC) [f Buys P., Oriol.64:27; Buys P. (2); Spanoghe G. (2); Vandegheuchte M. (1) arch.BAHC]
 [noordelijke centrale "USSR" en Sovjet Centraal Azië oostelijk tot Amoerland; overwintert in Indië en Zuidoost-Azië] Een melding uit 1996 bleef zonder verslag. Citroenkwikstaarten zijn regelmatiger bij ons te verwachten, sinds de uitbreiding van hun broedareaal. Eerste broedgevallen werden achtereenvolgens opgetekend in Oekraïne (1970), Tsjechië (1977), Polen (1994), Duitsland (1996), Slowakije en Zwitserland (1997) (Glutz von Blotzheim, 1997). In Wit-Rusland

broedde de soort aanvankelijk in hoogveengebieden. Door drainage raakten deze gebieden met Dennen begroeid. Daarna weken Citroenkwikstaarten meer en meer uit naar vochtige landbouwgebieden, waardoor de aantallen opliepen tot 1000-2500 broedparen.

10502 Zwartbuikwaterspreeuw *Cinclus cinclus cinclus*

(0/0, 6/6, 0/0-0/0)

(3) 15 nov.1972 Hofstade (B) 1e kj+ (Grootaers F.& P.; Grootaers F. & P., 1973)

[Finland en Scandinavië oostwaarts tot Petsjora-rivier en zuidwaarts tot Baltische staten; ook in Centraal Frankrijk, Pyreneeën, NW Iberisch Schiereiland, Corsica en Sardinië] Deze waarneming verscheen reeds in een korte mededeling in 1973, maar werd nog niet officieel in een BAHC-rapport vermeld. De vogel vertoonde de onderdelen van een Zwartbuikwaterspreeuw. Nader onderzoek over de kleurvariatie bij Roodbuikwaterspreeuw *Cinclus c. aquaticus* (broedvogel in Oost-België) is evenwel gewenst. Toch kan gesteld worden dat onze broedvogels in het veld normaliter van Zwartbuikwaterspreeuwen te onderscheiden zijn. Zwartbuikwaterspreeuwen worden bijzonder weinig gemeld in België, in tegenstelling tot Nederland, waar ze vrijwel jaarlijks gezien worden. Gericht veldwerk 's winters in de Ardennen zou wel eens meer waarnemingen kunnen opleveren. In Vlaanderen is de kans op Waterspreeuwen het grootst in Limburg en Brabant.

10940 Alpenheggenmus *Prunella collaris* (3/3, 3/3, 1/1-0/0)

(7) 22-25 mei 1996 La Roche à Lomme, Dourbes (N) 2e kj+

(Clesse B.; CH)

[gebergte van Iberisch Schiereiland en Noordwest-Afrika oostwaarts tot Japan; standvogel of gedeeltelijk trekvogel met hoogteverplaatsingen] De vorige Alpenheggenmus dateert van 2 mei 1989 te Schulen (L). De melding van november 1884 uit de omgeving van Brussel (B), opgenomen in Vogels in Vlaanderen (Vlaamse Avifauna Commissie, 1989) werd niet eerder geciteerd en is dan ook vermoedelijk dezelfde als die in september van dat jaar. Alle Belgische meldingen van groepjes Alpenheggenmussen (Fallon, 1875) worden voortaan als onvoldoende bewezen geacht. Zij zijn gebaseerd op ongefundeerde beweringen van verzamelaar Goswin. Deze zijn waarschijnlijk te verklaren vanuit een antropomorfische opvatting: "Reizen doe je niet op je eentje. Als mensen niet alleen reizen, dan reizen dieren ook niet alleen." Deze opvatting is merkwaardig genoeg nog altijd zeer levendig bij de leek. In het veld blijft een van de meest frequente vragen over dwaalgasten nog steeds: "Zit die vogel hier alleen?"

11030 Noordse Nachtegaal *Luscinia luscinia*

(0/0, 16/16, 1/1-0/0)

(17) 1 sep.1996 Sea Men's Club, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj (1e winter) (Verstraete H., Spanoghe G., De Smet G., Demeulemeester M. e.a.) [f Beirens P. (2) in arch.BAHC]

[Scandinavië, Oost-Europa tot West-Azië; overwintert in Zuidoost-Afrika] Dit is de eerste veldwaarneming van een Noordse Nachtegaal in België. Alle overige gevallen zijn ringvangsten. Een Waalse ringvangst uit de besproken periode is nog in onderzoek bij de CH. Alle vegetatie van de Sea Men's Club werd begin 1999 met bulldozers weggeveegd. Hiermee verdween niet enkel een geschikt fourageergebied voor tal van doortrekkende zangvogels, maar ook een groeiplaats van drie orchideeënsoorten: Bijenorchis *Ophrys apifera*, Breedbladige Orchis *Dactylorhiza majalis* en het zeer zeldzame Hondskruid *Anacamptis pyramidalis*. Zal er voor de volgende generatie nog natuur buiten de reservaten bewaard blijven?

11061 Roodsterblauwborst *Luscinia svecica svecica*

(4/4, 48/50, 1/1-1/1)

(55) R 4 sep.1996 Broek Denayer, Willebroek (A) 1e kj (1e winter) ♀; V 18 aug.1996 Jordberga, Skane, Zweden ring Riksmuseum Stockholm 1EE78165 (Willemsen A.)

(56) mei 1997 Woumen (W) 2e kj+ ♂ (med. Verbanck K.) (f NN, arch.BAHC)

[Finland, Scandinavië, Noord-Rusland en Noord-Siberië; enkele geïsoleerde

populaties in Centraal Europees gebergte] Roodsterblauwborst is waarschijnlijk een miskende doortrekker, die vooral in september-oktober talrijker voorkomt dan de schaarse gegevens aanwijzen. Een statistische analyse van zo uitgebreid mogelijke biometrische gegevens is wenselijk om de ware status van dit taxon te onderbouwen. De terugmelding uit Zuid-Zweden is op zich geen bewijs voor de determinatie als Roodsterblauwborst, maar in combinatie met de biometrie van dit exemplaar kan het wel aannemelijk gemaakt worden dat deze vogel tot de nominaat behoort. Zowel in 1996 als in 1997 was er een niet-onderzochte melding.

11394 Aziatische Roodborsttapuit *Saxicola maura*

(0/0, 3/3, 2/2-0/0)

(4) 16 okt.1996 Hof den Leeuw, Leeuwenstraat, Zuienkerke (W) 1e kj (1e winter) ♂ (De Smet G., Spanoghe G., Buys P., Driessens G., Drijvers R.) [f Spanoghe G.(6), arch.BAHC]

(5) V 25 okt.-7 nov.1996 Groot Schietveld, Brecht (A)

1e kj (1e winter) ♂ ring ? (Symens P. & D., De Ridder J. e.a.; Svensson L. in litt.) [f Symens P., Oriol.62:113;(4) arch.BAHC] [Noordoost-Rusland, Siberië op uiterste oosten na, Noordwest-Mongolië, Altaj en T'iën Sjan-gebergte, Transkaspisch gebied; meerderheid overwintert in Noord-Indië en Noordwest-Burma] Er bestaat een kans dat de vogel van het Schietveld te Brecht (A) uit het Verre Oosten kwam, maar hij kon niet met zekerheid tot de subtiel verschillende ondersoort "stejnegeri" gerekend worden. Mocht verder onderzoek de subspecifieke determinatie van dit exemplaar ooit aantonen (L. Svensson in litt.), dan zal het BAHC hierover in een later rapport berichten. De vogel van Zuienkerke (W) zat soms op merkwaaardige plaatsen. Zo werd hij gezien op het dak van een historische boerderij en in bloembakken op de vensterbanken. Het landbouwersgezin van "Hof den Leeuw" wordt vriendelijk bedankt om vogelaars op hun erf toe te laten. In 1997 bleef één melding ongedocumenteerd.

11489 blonde tapuit *Oenanthe hispanica/melanoleuca*

(0/0, 0/0, 1/1-0/0)

(1) 1 jun.1996 massif de la Croix-Scaille, Louette-Saint-Pierre (N) 2e kj (1e zomer) ♂ (Paquet J.-Y., Deloos E., Wargé L., Weiserbs A.; CH)

[hispanica : Zuidwest-Europa oostelijk tot Noordwest-"Joegoslavië"; Noordwest-Afrika/ melanoleuca : Zuidoost-Europa, van Zuid-Italië en Centraal "Joegoslavië" oostwaarts; Nabije Oosten] Hoewel de waarnemers dit geval documenteerden als Oostelijke Blonde Tapuit *Oenanthe melanoleuca*, besloot de CH dat de beschrijving ontoereikend was om deze determinatie te staven. Oostelijke Blonde Tapuit wordt door de CSNA als een aparte soort beschouwd, nauwer verwant aan Bonte Tapuit *O. pleschanka* dan aan Westelijke Blonde Tapuit *O. hispanica*. Mochten de waarnemers tijdig verwittigd hebben, dan was dit de wetenschappelijke documentatie van het geval beslist ten goede gekomen. Los van het taxonomisch standpunt is het van belang waar mogelijk determinaties tot op het taxon te maken, omdat dit waardevolle informatie over de herkomst van dwaalgasten kan opleveren.

11490 Woestijntapuit *Oenanthe deserti* (0/0, 2/2, 1/1-0/0)

(3) 24 okt.1996 westdam, voorhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ ♀ (De Ruwe F., Verroken D. & L., De Smet G., Spanoghe G. e.a.) (f De Ruwe F.)

[noordelijke Sahara, Arabië en zuidelijke Kaukasus oostwaarts tot Mongolië; overwintert in de Sahara, Arabië en Pakistan] De duidelijke diep zeemkleurige borstband zonder roze tint en de grijze tint van mantel en schouder wezen op de oostelijke *deserti* (inclusief "atrogularis" en "salina"). Zoals het vorige exemplaar vertoonde ook deze vogel touwtjes om de tibia. Aan de linkertibia was een touwtje van ca. 4 cm lengte te zien, aan de rechtertibia een touwtje van ca. 1 cm lengte. Mogelijk waren deze touwtjes een aanwijzing voor illegale vogelhandel. Bij vogelsmokkel worden de poten van zangvogels wel eens met een touwtje vastgebonden, om vogels in kleine bergruimtes (zoals WC-rolletjes) te transporteren. Misschien bracht deze vogel een bepaalde periode van zijn leven in gevangenschap door. Aangezien niet kon uitgemaakt worden of deze touwtjes al dan niet geknoopt waren, krijgt deze Woestijntapuit het voordeel van de

twijfel.

11950 Vale Lijster *Turdus obscurus* (6/6, 2/2, 0/0-0/0)
(8) 29 nov.1995 Watermaal-Bosvoorde (B) 1e kj (1e winter)
(Eyletten O.; CH)

[Siberië; overwintert van Indië tot Zuidoost-Azië, Filippijnen en Zuid-Japan]
De vorige waarneming van Vale Lijster, op 24 nov.1990 te Membach (Lg) was
eveneens een onbevestigde eenmanswaarneming. De waarneming te Watermaal-Bos-
voorde (B) is de tweede voor Vlaanderen (Brussels Hoofdstedelijk Gewest), na
een geval op 2 nov.1932 te Essen (A).

12260 Graszanger *Cisticola juncidis* (0/0, 58/73, 2/4-0/0)
(74-76) 27 jul.-1 sep.1996 Paardenschor, Doel (O)

2 2e kj+ ♂ (zangp.) + 2e kj+ ♀ BROEDPOGING

Details :

27 jul.1996 2 ♂♂

28 jul.1996 2 ♂♂ + 1 ♀[De Ridder J. mond.med.]

nestbouw waargenomen [Spanoghe G., Verbelen D., Remaut H. e.a. mond.med.]

29 aug.1996 : Paardenschor overstroomd (NW-storm 9-10 beaufort + springtij);

1 sep.1996 : opnieuw waargenomen [Symens D.]

(Felix R., Vanwynsberghe J., De Smet G. e.v.a.; Van Kerkhoven,
1997)

(77) 25 aug.-7 okt.1996 Mechels Broek, Mechelen (A) 1e kj+
zangp. (Van De Meutter F., Lossy K., Driessens G. e.v.a.;
schets Driessens G)

[Middellandse Zee-gebied, Atlantische kust van Frankrijk, Centraal en Zuidelijk
Afrika, Zuid-Azië tot Australië] De broedpoging te Doel (O) mislukte helaas om-
wille van een stormvloed. Na 1984 werden geen zekere broedgevallen meer
opgetekend in België. Ook het aantal waarnemingen bleef gering, nadat de soort
zware klappen kreeg tijdens de strenge winters in de jaren 80. De naam "Gras-
zanger" is een vertaling door C.S. Roselaar van het Zweedse "Grässångare", een
uitvindsel van Lars Svensson. De vroegere naam "Waaierstaarrietzanger" is niet
correct, omdat de soort niet tot de rietzangers *Acrocephali* behoort, en zelfs
beter tot een eigen familie (*Cisticolidae*) gerekend kan worden. De
vertegenwoordigers van deze overwegend Afrikaanse familie bewonen hoofdzakelijk
graslanden. Alternatieve benamingen als "Zipzanger" of "Zipper" zijn wel van
toepassing op de soort *Cisticola juncidis*, maar niet op andere
vertegenwoordigers van het genus die meer noten op hun zang hebben. Het
kernwoord "graszanger" leent zich goed om alle *Cisticola*'s van de wereld een
naam te geven (zie Walters, 1997 voor een complete Nederlandstalige naamlijst
van de vogels van de wereld). Een waarneming in 1997 werd niet gedocumenteerd.

12330 Siberische Sprinkhaanzanger *Locustella certhiola*
(0/0, 1/1, 0/0-1/1)

(2) V 10 sep.1997 Konkelschoor, Berlare (O) 1e kj (1e winter)
(De Mesel D./Thibau S., Mannaert A.) (f De Mesel D., Oriol.
64:28-29)

[West-Siberië en Centraal-Azië tot Japan; overwintert in Zuidoost-Azië] Dit is
de tweede Siberische Sprinkhaanzanger voor België. De eerste vangst dateert van
28 sep.1989 in Het Zwin te Knokke (W). Beide exemplaren verschillen sterk in
tekening, waardoor vragen over individuele variatie en subspecifieke
determinatie rijzen. Waarschijnlijk kan de ondersoort van eerstejaars evenwel
niet met zekerheid bepaald worden. Het probleem wordt verder onderzocht.

12350 Kleine Sprinkhaanzanger *Locustella lanceolata*
(0/0, 3/3, 1/1)

(4) 7 okt.1996 westdam, voorhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj
(1e winter) (Van Bellingen S., De Rouck K., De Smet G.,
Verroken D.& L., Demeulemeester M. e.v.a.; Debryne, Verbelen
& Vanbellingen & BAHC(1996); schets Driessens G.in arch.BAHC)
[f De Rouck K., Dutch B. 18:264, pl.245; Bird W. 9:427; Oriol.
62:114; De Ruwe F., Mergus 10:356; Spanoghe G.(6), arch. BAHC]
[oostelijk Eurazië van centrale "USSR" tot Noord-Japan] De derde Kleine

Sprinkhaanzanger in de voorhaven van Zeebrugge werd opgestoten toen Simon van Bellingen na de ontdekking van een Blauwvleugeltaling *Anas discors* naar de dichtst bijzijnde telefoocel liep om het nieuws op de vogellijn in te spreken. De westgrens van het broedareaal van Kleine Sprinkhaanzanger ligt vermoedelijk dichterbij ons dan in de literatuur aangegeven wordt. Belgische waarnemers hoorden in 1998 twee zangposten tijdens een kort bezoek aan Wit-Rusland. Russische ornithologen zien deze soort ongetwijfeld over het hoofd tussen de talrijke Sprinkhaanzangers *L. naevia*. In Finland worden Kleine Sprinkhaanzangers regelmatig zingend gehoord, met o.a. 4 zangposten in 1993 (Linnut 6:17), 1 in 1996 (Bird.World 9:262) en 3 in 1997 (Bird.World 10:211,254).

12370 Krekelzanger *Locustella fluviatilis* (0/0, 2/2, 0/0-2/2)
(3) 23 mei-V 4 jun.1997 Kaulille (L) 2e kj+ ♂ (zangp.) ring 6267128 (Gorssen J./ Lehaen H. e.v.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC) [f Lehaen H.(3); De Rouck K. (1) arch.BAHC]

(4) 31 mei-5 jun.1997 Melsen (O) 2e kj+ ♂ (zangp.) (Spanoghe G./ Verstraete H., De Smet G., Hoste S. e.v.a.; Hoste, 1997; schets Driessens G. in arch.BAHC) [f Spanoghe G. (2) arch.BAHC; Verroken L., Oriol.63:56]

[van Duitsland oostwaarts tot West-Siberië; overwintert in Oost-Afrika] De gelijktijdige aanwezigheid van twee zingende Krekelzangers was gezien de zeldzaamheid van de soort in België merkwaardig. Een toename van de waarnemingen is te verwachten omwille van de westwaartse expansie van het broedareaal. Twee eerdere gevallen dateren van 13 jun.-15 jul.1962 te Olen (A) en 30,31 mei 1993 in de Schijnvallei te Schilde (A). In 1997 bleef een Limburgse melding ongedocumenteerd. De laatste datum van de Krekelzanger van Kaulille werd niet aan het BAHC doorgegeven. In Zweden werden in 1997 ca. 200 zangposten van Krekelzanger geteld, een hoog jaartotaal (Tyrberg, 1998).

12600 Orpheusspotvogel *Hippolais polyglotta*

(Vlaanderen/Flanders : 0/0, 37/41, 2/2-1/1)

(42) 8 jun.1996 Willemspark, Heist (W) 2e kj+ ♂ (zangp.)

(Demeulemeester M.)

(43) 14-21 jun.1996 Lommel-Kolonie, Lommel (L) 2e kj+ ♂ (zangp.)

(van Dongen R., Beyen S., W., L. & D., Vanderydt C., Remans T., Van Sanden P.)

(44) V 20 jul.1997 Korbeek-Lo (B) 2e kj+ (ad.) ♂ ring 6175962

(Vanautgaerden J./LEUVEN e.v.a.) [f Vanautgaerden D. (5) arch.BAHC]

[Wallonië, Zuidwest-Europa, Noordwest-Afrika; overwintert in West-Afrika] Zelfs tijdens warme zomers blijven waarnemingen van Orpheusspotvogel in Vlaanderen een zeldzaamheid. Aan dit tempo zal het nog een paar jaar duren alvorens de kaap van 50 exemplaren in Vlaanderen overschreden wordt. In 1996 bleven vier meldingen (door dezelfde waarnemer) niet onderzocht, en in 1997 werden evenveel meldingen niet gedocumenteerd.

12470 Veldrietzanger *Acrocephalus agricola*

(0/0, 13/13, 0/0-1/1)

(11) V 24 sep.1994 Het Blak, Beerse (A) 1e kj (1e winter)

(Mostmans J., Engels S. e.a./NOORDERKEMPEN ; Engels S.(1994)]

(14) 4 dec.1997 Bourgoyen-Ossemeersen, Gent (O) 1e kj+

(Spanoghe G./ Raty L., Demeulemeester M. e.a.; BAHC & CH)

[Zuid-Rusland, Roemenië en Azië; overwintert in Zuidwest-Azië en Indië] De decemberwaarneming in de Bourgoyen is de eerste veldwaarneming voor België. Decemberwaarnemingen van Veldrietzanger zijn zeer uitzonderlijk in Europa. Het BAHC beschikt mogelijk over foto's van een vangst van Veldrietzanger in 1996 door J. Mostmans van Noorderkempen. Aangezien datum en locatie op deze foto's ontbreken, kreeg het BAHC graag een berichtje waar en wanneer de gefotografeerde vogel geringd werd.

12420 Waterrietzanger *Acrocephalus paludicola*

(exemplaren/individuals : 28, 862, 27-22)

1996 : 27

1. aanvaarde veldwaarnemingen : 4/4

- (1) 11 aug.1996 Geuzenhoek, Gent (O) 1e kj (1e winter)
(Verstraete H., Adriaens P., De Smet G. e.a.)
(2) 28 aug.1996 Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj (1e winter)
(Demeulemeester M.)
(3) 13 sep.1996 Anderstad, Lier (A) 1e kj (1e winter) (Driessens G., Buys P., Kelchtermans J. e.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC)
(4) 6 okt.1996 IJzermonding, Nieuwpoort (W) 1e kj (1e winter)
(Ferdinande B. & M., Decnodder P.) [f Ferdinande B. & M.(3), arch.BAHC]

2. niet-onderzochte veldwaarnemingen : 2/3

3. ringvangsten : 13

1997 : 22

1. aanvaarde veldwaarneming : 1/1

- (1) 19,20 apr.1997 Fabelta, Zwijnaarde (O) 2e kj+
(Spanoghe G., De Smet G., Adriaens P., Verstraete H. e.a.)
[f Spanoghe G.(2), arch.BAHC]

2. niet-onderzochte veldwaarnemingen : geen

3. ringvangsten : 21

[Duitsland tot Europese "USSR"; overwintert in West-Afrika ten zuiden van de Sahara] De aprilwaarneming te Zwijnaarde is bijzonder. Er zijn slechts 4 eerdere aprilgegevens bekend. 70 % van de wereldpopulatie broedt in Wit-Rusland. Dit land heeft nu nog zeer uitgestrekte en onwaarschijnlijk goed bewaarde natuurgebieden, en hoort op het vlak van bescherming van Europese wetlands tot de prioriteiten te behoren. In 1998 werd de Wit-Russische populatie op 7300-13000 zangposten geraamd (Brit.Birds 92:296). De soort is op wereldschaal bedreigd. Zij verkiest immers mesotrofe struikloze moerassen waarin drie Carex-soorten domineren. Dit uniek evenwicht raakt vaak zelfs spontaan uit balans, en zal bij de minste menselijke ingreep zeker verstoord raken (drainage, eutrofiëring, afdamming van natuurlijke rivieren voor de aanleg van visvijvers, ...). Vlaanderen neemt haar internationale verantwoordelijkheid als doortrekgebied voor Waterrietzangers niet op. Het rietveld achter Distrigaz in de Zeebrugse achterhaven, waar in 1990 maar liefst 144 Waterrietzangers geringd werden (op een totaal van 939 exemplaren in de periode 1876-1997), werd eind 1998 dichtgestort. Dit gebied was bovendien een vaste broedplaats voor rode lijst-soorten als Bruine Kiekendief *Circus aeruginosus*, Snor Locustella *luscinoides* en Baardmannetje *Panurus biarmicus*. De aangrenzende oude polder van Dudzele, als een van de laatste zilte weilanden van onvervangbare natuurwaarde en zeer belangrijk natuurlijk broedgebied voor weidevogels, werd in 1999 tijdens het broedseizoen "bouwrijp" gemaakt.

12561 Kleine Spotvogel *Acrocephalus caligatus*

(0/0, 5/5, 1/1-1/1)

- (2) V 9 sep.1990 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj (1e winter) ring 3810971 (Huisseune D., Burggraeve G., Lafontaine R.M. e.a.) [f Huisseune D.(6) in arch.BAHC] = *A. caligatus* s.l.

- (6) V 16 okt.1996 Bambrugge (O) 1e kj+ (Hermans C., Rosemont F., Roggeman W.)

- (7) V 26,27 sep.1997 Vandammesluis, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj (1e winter) ♂ ring 4077860 (Verstraete H., Spanoghe G./De Ruwe F. e.v.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC) [f Vandegehuchte M. (3) arch.BAHC] = *A. caligatus*

[Noordwest-"USSR" oostwaarts tot West-Mongolië en zuidwaarts tot Zuid-Iran; overwintert in Indië] De kleine spotvogel van Het Zwin werd aanvankelijk als Oostelijke Vale Spotvogel *A. elaeicus* gedetermineerd, maar blijkt een langstaartige kleine spotvogel *A. caligatus* s.l. te zijn, en waarschijnlijk (Roselaar C.S. in litt.) of mogelijk (Svensson L. in litt.) een Sykes' Spotvogel *A. rama rama/annectens*. Hierdoor verdwijnt Vale Spotvogel van de Belgische lijst. Kleine Spotvogel wordt niet langer tot het genus *Hippolais* gerekend, omdat deze soort genetisch en morfologisch in het ruime genus *Acrocephalus* te situeren is. Spotvogel *H. icterina* en Orpheusspotvogel *H. polyglotta* zijn niet nauw verwant aan de overige "spotvogels" (Leisler et al.,

1997). Verwantschap binnen *Acrocephalus* s.l. wordt preciezer weergegeven door de erkenning van de genera *Notiocichla* (kleine ongestreepte rietzangers), *Calamodus* (gestreepte rietzangers), *Iduna* (met o.a. Vale en Kleine Spotvogel) en *Acrocephalus* s.s. (grote ongestreepte rietzangers). Toch wordt deze indeling (nog) niet gevolgd door de CSNA (Sangster, 1997). De erkenning van deze vier genera impliceert immers ook de wijziging van ingeburgerde wetenschappelijke namen van courante soorten. Bent u bereid om Kleine Karekiet voortaan *Notiocichla scirpacea* te noemen i.p.v. *Acrocephalus scirpaceus* ?

12610 Sardijnse Grasmus *Sylvia sarda* (0/0, 0/0, 1/1-0/0)

(1) 3-12 mei 1997 Park 58, Duinbergen, Knokke-Heist (W) 2e kj+ [♂ ?] (Legrand V., De Broyer A./ Beirens P., Vanwynsberghe J., De Smet G. e.v.a.; schets Driessens G., voorpagina Oriol.63,4; arch.BAHC) [f Legrand V., Mergus 11 :158; Buckens J., Dutch B.19:137, pl.135; Buckens J. (1), Beirens P.(1), Vandegehuchte M.(2) arch.BAHC]

[nominaatvorm : eilanden in de westelijke Middellandse Zee, m.u.v. Balearen; sommige sedentair, andere overwinteren in Noordwest-Afrika] Dit is zonder twijfel een van de minst verwachte toevoegingen aan de Belgische lijst, maar dit geval sluit aan bij een influx in Frankrijk (m.u.v. Corsica) : van april t.e.m. juni 1997 werden daar maar liefst 10 Sardijnse Grasmussen gezien (*O-rnithos* 5:169) De Belgische vogel behoorde tot de nominaatvorm, die voornamelijk op Corsica en Sardinië broedt. Broedgevallen van Sardijnse Grasmus op het Spaanse vasteland worden onvoldoende bewezen geacht (E. de Juana, mond.med.), waardoor het verspreidingskaartje in de overigens uitstekende veldgids *Vogels van Europa* (Jonsson, 1994) als verkeerd dient te worden beschouwd. Het is niet uitgesloten dat de meeste waarnemingen op het Spaanse vasteland toe te schrijven zijn aan verwisseling met Provençaalse Grasmus *Sylvia undata*. Juveniele Provençaalse Grasmussen zijn in het veld zeer moeilijk van Sardijnse Grasmus te onderscheiden, en kunnen in Spanje vanaf midden mei verwacht worden. Aanvaard in categorie A op de Belgische lijst.

12650 Baardgrasmus *Sylvia cantillans* (0/0, 8/8, 0/0-2/2)

(9) 1-11 mei 1997 Park 58, Duinbergen, Knokke-Heist (W) 2e kj+ ♂ *Sylvia c. ssp.* (Goossens T., Van den Schoor D./ Vergauwen G., Vanwynsberghe J., De Smet G. e.v.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC) [f Beirens P. (1), arch.BAHC]

(10) 16,*17 mei 1997 Millen (L) 2e kj (1e zomer) ♂ *Sylvia c. ssp.* (Gabriëls P.& J.; verz.KBIN)

[Zuid-Europa en Turkije, Noordwest-Afrika; overwintert in Sahel] Baardgrasmussen komen hier hoofdzakelijk in het voorjaar (apr. 4 x, mei 3 x, jun. 2 x), met slechts één septembergeval. Alle voorjaarsgevallen betroffen mannetjes, en de meerderheid was in 1e zomer-kleed. Mocht overshooting (op voorjaarstrek over het broedgebied heen vliegen) de voornaamste factor zijn in het voorkomen van deze soort in België, dan zouden hier ook vrouwtjes en meer adulte exemplaren vastgesteld worden. Het is dan ook jammer dat het BAHC nog geen geluidsopname ontvangen heeft van de moeilijk waarneembare Baardgrasmus die vanaf midden mei tot in juli 1997 in het Stamprooierbroek te Kinrooi (L) territorium zou hebben gehouden (LIKONA). De Baardgrasmus te Duinbergen (W) deelde soms een struik met bovenvermelde Sardijnse Grasmus, maar hun geografische herkomst verschilde. Het Brilgrasmus-achtige geratel van Moltoni's Grasmus S. (c.) moltonii (Gargallo, 1994), het taxon van Baardgrasmus dat ondermeer op Corsica leeft, is immers sterk verschillend van het tekkende roepje dat deze Baardgrasmus liet horen.

12670 Kleine Zwartkop *Sylvia melanocephala* (0/0, 2/2, 2/2-0/0)

(3) V 12 mei 1996 Asse-ter-Heide, Asse (B) 2e kj (1e zomer) ♂ ring 5800851 (De Meyer C., De Jonge M., Bronselaer S.)

(4) 6, 7 jun.1996 Montagne-aux-Buis, Dourbes (N) 2e kj+ ♂ (zangp.) (Hofmans K., Dewitte T., Hubaut D.; Hofmans, 1998) (f Hubaut D., *Aves* 35:64)

[Middellandse Zeegebied tot Afghanistan; standvogel en gedeeltelijke trekvogel tot Sahara] De twee vorige Kleine Zwartkoppen dateren van 10 mei 1986 in De Haan (W) en 21 sep.-14 okt.1995 te Heist (W). In 1996 werd één geval niet onderzocht. In Spanje heeft de soort gedurende de laatste decades haar broedareaal sterk noordwaarts uitgebreid (Purroy et al, 1997). Het begin van de

expansie in het Middellandse Zee-gebied werd opgemerkt aan het eind van de 19e eeuw, met de vestiging in Malta rond 1884. Vanaf de jaren 70 broedt de soort ook in warme, droge gebieden in de Italiaanse Voralpen, in het Zuid-Franse binnenland, Bulgarije en waarschijnlijk ook Roemenië (Hagemeijer & Blair, 1997). Mediterrane grasmussoorten als dwaalgast zijn hoofdzakelijk 1e zomer mannetjes. Als verkenner van potentiële broedgebieden zijn zij ecologisch niet zonder betekenis.

12730 Sperwergrasmus *Sylvia nisoria*
(0/0, 148/152, 21/22-11/11)

1996 : 21/22

1. ringvangsten : 20/21

(153) V 14, R 15 aug.1996 Broek Denayer, Willebroek (A) 1e kj (1e winter) ring 34V63455 (Willemsen A., Persijn R./ TERLINDEN)

(154) V 18 aug.1996 Zammel, Geel (A) 1e kj (1e winter) ring 38V58914 (Berghmans H., Clerckx M., Smets L., Geens L., De Fraine R. e.a./ DEMERVALLEI) (f Geens L., Oriol.62:102; arch.BAHC)

(155) V 25 aug.1996 terril Electrabel, Awirs (Lg) 1e kj (1e winter) ring 38V8144 (Fraipont R., Vandewer A./ HESBAYE; CH) [f Fraipont R. (2) arch.CH]

(156) V 26-28 aug.1996 Assenede (O) 1e kj (1e winter) ring ?
(De Smet W. & B., Baete M., Bekaert L., Buysse J. e.a./ PRUNELLA) [f De Smet W. (2), Vogelwerkgroep Noord Oost-Vlaanderen Jaarboek 1996 : 2-124]

(157) V 26 aug.1996 Broek Denayer, Willebroek (A) 1e kj (1e winter) ring 34V63467 (Willemsen A./ TERLINDEN)

(158) V 2 sep.1996 Berlare (O) 1e kj (1e winter) ring 4X78963
(De Mesel D./ LUSCINIA)

(159) V 3 sep.1996 Beerse (A) 1e kj (1e winter)
(Mostmans J., Fourneau J./ NOORDERKEMPEN) [f Fourneau J. (1) arch.BAHC]

(160) V 6 sep.1996 Sint-Anna, Hamme (O) 1e kj (1e winter)
(Hebbelinck M./ DURME)

(161-162) V 6 sep.1996 Beerse (A) 2 1e kj (1e winter)
(Mostmans J., Fourneau J./ NOORDERKEMPEN)

(163) V 6 sep.1996 Marche-en-Famenne (Lx) 1e kj (1e winter) ring
(Watelet M., Schees G./CYGNUS; CH)

(164) V 7 sep.1996 Berlare (O) 1e kj (1e winter) ring 4X78964
(De Mesel D., Raes L./ LUSCINIA)

(165) V 18 sep.1996 Beerse (A) 1e kj (1e winter) (Mostmans J., Fourneau J./ NOORDERKEMPEN)

(166) V 25 sep.1996 Beerse (A) 1e kj (1e winter) (Mostmans J., Fourneau J./ NOORDERKEMPEN)

(167) V 28 sep.1996 Relegem/Zellik (B) 1e kj (1e winter) ring 36V79879 (Mertens F., Janssens M./ HIRUNDO)

(168) V 13 okt.1996 Meetkerke (W) 1e kj (1e winter)
(Vanloo E., Delanghe B., De Ruwe F. e.a./ ZEEBRUGGE) [f Vanloo E. (1) arch.BAHC]

(169) V 13 okt.1996 Piringen (L) 1e kj (1e winter) ring 38V28250
(Christiaens R., Geuten J./ TONGEREN)

(170) V 1996 (O) (ALCEDO)

(171) V 1996 (A) (NOORDERKEMPEN)

(172) V 1996 (A) (NOORDERKEMPEN)

(173) V 1996 (A) (NOORDERKEMPEN)

2. veldwaarnemingen : 1/1

2.1 aanvaard : 1/1

(174) 1 sep.1996 Willemspark, Heist (W) 1e kj (1e winter)
(Demeulemeester M.)

2.2 niet onderzocht : 5/6

1997 : 11/11

1. ringvangsten : 9/9

(175) V 20 aug.1997 Gent (O) 1e kj (1e winter) ring 39V03044
(De Regge N./ ALCEDO)

(176) V 16 sep.1997 Cerexhe-Heuseux (Lg) 1e kj (1e winter) ring
37V15511 (Thomas R., Pellegrin H./ HEUSEUX; CH) [f NN (3)
arch.CH]

(177) V 20 sep.1997 Hayeu, Beaufays (Lg) 1e kj (1e winter) ring
39V74015 (Dumont A./EMBERIZA; CH) [f Dumont A. (1) arch.CH]

(178) V 22 sep.1997 Bambrugge (O) 1e kj (1e winter) ring ?
(Hermans C./ DURMEVALLEI;Roggeman W.)

(179) V 23 sep.1997 Kruishoutem (O) 1e kj (1e winter) ring
39V83851 (Terry L., Demeulemeester M., Vantieghem P./ CREX)

(180) V 27 okt.1997 Blegny, Cerexhe-Heuseux (Lg) 1e kj (1e
winter) ring 37V15834 (Rose D., Thomas R., Pellegrin H./ HEU-
SEUX; CH)

(181) V 1997 (O) (ALCEDO)

(182) V 1997 (O) (ALCEDO)

(183) V 1997 (A) (NOORDERKEMPEN)

2. veldwaarnemingen : 2/2

2.1 aanvaard : 2/2

(184) 9 sep.1997 vuurtorenbosje, Heist (W) 1e kj (1e winter)
(Verstraete H., De Smet G.)

(185) 26,27 sep.1997 Vandammesluis, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj
(1e winter) (Spanoghe G., Verstraete H. e.v.a.; schets
Driessens G.in arch.BAHC)

2.2 niet onderzocht : 1/1

(1) 31 aug.1997 Vandammesluis, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj (1e
winter) (Watelet M.)

[Centraal Europa tot Centraal Azië; overwintert in Oost-Afrika] Tijdens de
periode 1985-1991 vertoonde het aantal gevallen van Sperwergrasmus een op-
vallende stijging, die wellicht te danken was aan de invoering van een nieuwe
vangsttechniek (nachtvangsten). Hoogtepunten zijn gedeeltelijk te verklaren
door intensieve ringkampen. Vanaf 1991 wisselden de aantallen sterk van jaar
tot jaar, met hoogtepunten (1991, 1994, 1996) en dieptepunten (1993, 1995,
1997). Ook hier zijn de aantallen bij gebrek aan constant effort sites moeilijk
te interpreteren. Rond 1550 zou de soort een regelmatige broedvogel geweest
zijn bij Straatsburg in de Elzas (Kinzelbach & Springer, 1999). In 1997 werd op
de Wahner Heide ten zuidoosten van Köln-Pforz (Duitsland) het eerste succesvol
broedgeval voor deze eeuw in Nordrhein-Westfalen opgetekend. Daar had reeds een
Sperwergrasmus gezongen in 1991 en 1996 (Hauth, 1999). In het voorjaar kan men
dus voortaan ook in Oost-België beter de oren spitsen voor de Tuinfluiter-ach-
tente zang van Sperwergrasmus. Let vooral op de karakteristieke ratel en de
baltsvlucht. Enkel de (bijzonder actieve) ringwerkgroepen Noorderkempen en
Alcedo hebben hun vangsten van Sperwergrasmus in 1996-1997 (nog) niet aan het
BAHC doorgegeven.

12930 Grauwe Fitis Phylloscopus trochiloides

(0/0, 3/3, 1/1-0/0)

(4) 31 aug.-2 sep.1996 haagje, Sashulle, Heist (W) 1e kj (1e
winter) ♂

(Drijvers R., Van den Schoor D., De Smet G., Demeulemeester M.
e.v.a.;schets Driessens G.in arch.BAHC) [f Beirens P.(3),

arch.BAHC]

[P. t. viridanus broedt in Oost-Europa, West-Siberië, West-Mongolië, T'iën Sjan- en westelijk Pamirgebergte; overwintert in Indië en Bangladesh] De Grauwe Fitis van Heist zong ook af en toe. Een latere melding uit 1996 van een auditief gedetermineerd exemplaar in het haagje te Heist (W), betrof volgens een BAHC-lid te velde een Loodbekje *Lonchura malabarica*. De roep van deze exoot gelijkt op die van Grauwe Fitis. Van een ringvangst in 1997 heeft het BAHC nog geen details ontvangen. Het haagje van Heist ligt voortaan in het reservaat "Sashulle", dat zoals de reservaten "Baai van Heist" en de "Kleiputten van Heist" door AMINAL beheerd wordt. Het haagje werd begin de jaren 80 door twitchers ontdekt als migrant trap. Door haar ligging in het verlengde van de verlichte oostdam trekt het haagje uitzonderlijk veel nachttrekkers aan, met een hoge kans op dwaalgasten. Het haagje werd reeds in 1989 aangeprezen in het boek *De belangrijkste vogelgebieden in Europa* (Gooders & van den Berg, 1989).

12950 Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis*

(0/0, 1/1, 1/1-1/1)

(2) V 25 sep.1996 Lauwe (W) 1e kj (1e winter) ♀ ring JZ1634

(Lievens M., Vantomme L.) [f Vantomme L. (5) arch.BAHC]

(3) 6 okt.1997 bovenkant haagje (groot stuk) en stapelterrein, Sashulle, Heist (W) 1e kj (1e winter) (Verroken D. & L. e.v.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC)

[van Noord-Scandinavië en Siberië tot Alaska; overwintert in zuidelijk Zuidoost-Azië] Dit is het derde jaar op een rij waarin Noordse Boszanger wordt vastgesteld in België. Het eerste geval dateert van 6-8 sep.1995 in het Zeebrugse havengebied (W). In Finland en Scandinavië is de soort een schaarse broedvogel, maar meer naar het oosten toe is zij vrij algemeen. De meest nabijgelegen broedgebieden liggen in Noorwegen (10-100 broedparen), Zweden (ca.10 broedparen) en Finland (3000-5000 broedparen) (Hagemeyer & Blair, 1997). Noordse Boszangers broeden in vrij open naaldbos of berkenbos, met de voorkeur voor hellingen in de nabijheid van water.

12980 Pallas' Boszanger *Phylloscopus proregulus*

(0/0, 38/38, 15/18-5/5)

(37) V 2 nov.1995 Sint-Anna, Hamme (O) 1e kj+ ring VH4255

(Hebbelinck M.) [f Hebbelinck M.(3)arch.BAHC]

1996 : 15/18

(39) 31 maa.1996 Astene (O) 2e kj+ (Pollet J.)

(40) 13,14 okt.1996 vismijn, Oostende (W) 1e kj+

(Buckens J., Lafontaine R.-M., Demeulemeester M., Goethals T. e.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC) [f François R.(1), Oriol.62:115; (2)arch.BAHC]

(41) V 18 okt.1996 Meetkerke (W) 1e kj (1e winter) ♀ ring JR2174 (Spanoghe G., De Smet G., De Ruwe F.)

(42) V 23 okt.1996 De Haan (W) 1e kj+ (Schepens Ph.)

(43) V 25 okt.1996 De Haan (W) 1e kj+ (Schepens Ph.)

(44-46) 26 okt.1996 Willemspark, Heist (W) 3 1e kj+ (Remaut H., De Ruwe F., Verroken D. & L. e.v.a.); 27 okt.1996 Willemspark, Heist (W) 2 1e kj+ (Spanoghe G., Vergauwen G., Verroken D. & L., De Smet G. e.a.); 28 okt.1996 Willemspark, Heist (W) 1e kj+ (Verroken D. & L., Van Bogaert E.)

(47) 26 okt.1996 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj+ (Burggraeve G.)

(48) *V 02 nov.1996 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj+ (Trio R., Burggraeve G.)

(49) 5 nov.1996 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj+ (gedurende 3 dagen) (Burggraeve G.)

(50) 8,9 nov.1996 haagje, Sashulle, Heist (W) 1e kj+

(Spanoghe G., De Smet G., Demeulemeester M.)

(51) V 11 nov.1996 Herne (B) 1e kj+ (Roggeman W.)

(52-53) 16,17 nov.1996 Vandammesluis, Zeebrugge, Brugge (W) 2 1e kj+ (Verstraete H., Vandenbogaerde A., Spanoghe G. e.a.)

[f Spanoghe G.: exemplaar A(2); exemplaar B(1), arch.BAHC]
(54) 18 nov.1996 Gullegem (W) 1e kj+ (Demeulemeester M.)
(55) 23 nov.1996 Oostdam, Heist (W) 1e kj+ (Lust P.)
(56) V 28 nov.1996 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj+ (Trio R.,
Burggraeve G.)

1997 : 5/5

(57) 12-17 okt.1997 Ankerstraat, Oostende (W) 1e kj+
(van den Bogaert A., Buckens J., Goethals T., De Smet G.
e.v.a.)

(58) 15 okt.1997 Kontich (A) 1e kj+ (Van Assche W.)

(59) 18,19 okt.1997 Wenduine (W) 1e kj+ (Spanoghe G., De Smet G.
e.v.a.)

(60) 19 okt.1997 IJzermonding, Nieuwpoort (W) 1e kj+
(Vantieghem P., Vercruysse E.)

(61) 29 okt.1997 Heist (W) 1e kj+ (De Lespinay H.)

[Siberië tot Noord-Mongolië; overwintert van China tot Zuidoost-Azië] Tussen 13 oktober en 28 november 1996 werd een opmerkelijke influx van ten minste 17 Pallas' Boszangers vastgesteld. In het Willemspark te Heist (W) konden op 26 okt.1996 zelfs tot drie exemplaren in één struik gezien worden. Aangezien veel waarnemers traditiegetrouw hun aandacht vestigden op het Zeebrugse havengebied, moeten de werkelijke aantallen elders heel wat hoger gelegen hebben. De eerste exemplaren van deze influx werden rond 28-30 september opgemerkt in Finland (7 ex.) en Zweden (3 ex.). Tegen 21 oktober waren er al 70 in Finland, waarvan 51 in de eerste week van oktober. Het Zweedse najaarstotaal voor 1996 bereikte een absoluut record met 280 exemplaren (Tyrberg, 1997). Op 3 oktober was er al een Pallas' Boszanger afgezakt naar Denemarken, en in Nederland werden alleen al tijdens het weekend van 18-19 oktober 12 exemplaren vastgesteld. De soort werd ook in uitzonderlijke aantallen gezien in Groot-Brittannië (ten minste 156 exemplaren) (Dutch B.19:260,308). Naast deze influx is ook de eerste Belgische voorjaarswaarneming op 31 maa.1996 te Astene (O) opmerkelijk te noemen.

13000 Bladkoning *Phylloscopus inornatus*

(0/0, 279/330, 22/24-22/24)

1996 : 22/24

(331) V sep./okt.1996 Sinaai (O) 1e kj+ (Vercauteren P./DURME)

(332) V 18 sep.1996 Molenhoek, Sinaai (O) 1e kj+ (Vercauteren
P./DURME)

(333) 23 sep.1996 De Westhoek, De Panne (W) 1e kj+
(Spanoghe G.)

(334) 24-26 sep.1996 Koninklijk Domein, Raversijde, Oostende
(W) 1e kj+ (Ferdinande B. & M., Buckens J., Goethals T.)

(335-336) 26 sep.1996 Zwinbosjes, Knokke (W) 2 1e kj+ (Lust P.)

(337) 27,28 sep.1996 haagje, Sashulle, Heist (W) 1e kj+

(Dupont V., Steeman C. e.a.) (f De Rouck K., Oriol.62:115; (2)
arch.BAHC]

(338) okt.1996 Wannegem-Lede (O) 1e kj+ (med.Heirweg B.)

(339) 3 okt.1996 Oostdam, Heist (W) 1e kj+ (Gilis L.)

(340-341) 6 okt.1996 Het Zwin, Knokke (W) 2 1e kj+
(Demeulemeester M.)

(342) 7 okt.1996 Bergelenput, Gullegem (W) 1e kj+ (Decneudt Y.)

(343) 8 okt.1996 Schipgatduinen, Koksijde (W) 1e kj+ (Moens T.)

(344) 8 okt.1996 Oostduinkerke (W) 1e kj+ (Moens T.)

(345) 8-10 okt.1996 haagje, Sashulle, Heist (W) 1e kj+ (Verroken
D.& L. e.a.)

(346) 12 okt.1996 Zwinbosjes, Knokke (W) 1e kj+ (Lust P.)

(347) 13 okt.1996 Baai van Heist, Heist (W) 1e kj+

(Verroken L.)

(348) 14 okt.1996 Visserskruis, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+

(Verroken D. & L., Goossens T.)
 (349) 19 okt.1996 Willemspark, Heist (W) 1e kj+ (Vergauwen G.)
 (350) V 22 okt.1996 Heikant, Zele (O) 1e kj+ (Roels F./DURME)
 (351) V 26 okt.1996 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj+ (Burggraeve G., Trio R./ ZWIN)
 (352) V 27 okt.1996 Heikant, Zele (O) 1e kj+ (Roels F./DURME)
 (353) 31 okt.1996 campus U.I.A., Wilrijk (A) 1e kj+ (Lens L.)
 (354) 28 nov./dec.1996 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj+ (Burggraeve G.) - verschillende data werden gepubliceerd; is P humei hier uitgesloten ? -

1997 : 22/24

(355) V 1997 (A) 1e kj+ (NOORDERKEMPEN)
 (356) V 1997 (O) 1e kj+ (PRUNELLA)
 (357) V 1997 (O) 1e kj+ (DURME)
 (358) V 1997 (O) 1e kj+ (DENDER-LEIE)
 (359) 27,28 sep.1997 strand westdam, voorhaven, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (NN,Veraghtert W., Spanoghe G., De Smet G., Verstraete H., De Win S. e.v.a.) [f Vandegehuchte M. (2) arch.BAHC]
 (360-361) 28 sep.1997 Fonteintjes, Blankenberge (W) 2 1e kj+ (Verstraete H., Spanoghe G., Drijvers R.)
 29 sep.1997 Fonteintjes, Blankenberge (W) 1e kj+
 (362) 28,29 sep.1997 pier, Blankenberge (W) 1e kj+ (Spanoghe G.)
 (363) 28 sep.1997 sporthal, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (Spanoghe G.)
 (364) 29 sep.1997 Meetkerke (W) 1e kj+ (Spanoghe G.)
 (365) V 30 sep.1997 Messelbroek (B) 1e kj+ (Aerts K./DEMERVALLEI)
 (366) V 3 okt.1997 broek Denayer, Willebroek (A) 1e kj+ (Willemsen A./TERLINDEN)
 (367) 11 okt.1997 Battenbroek, Walem (A) 1e kj+ in Dijle- uiterwaarden (Beullens W.)
 (368) 16,17 okt.1997 Raversijde, Oostende (W) 1e kj+ (Ferdinande B. & M. e.v.a.)
 (369) 16-18 okt.1997 bovenkant haagje, Sashulle, Heist (W) 1e kj+ (Verroken D. & L., Willaert M. e.a.)
 (370-371) 18 okt.1997 Visserskruis, Zeebrugge, Brugge (W) 2 1e kj+ (Vanwynsberghe J., Vergauwen G. e.a.)
 (372) 18 okt.1997 Zwarte Kiezel, De Haan (W) 1e kj+ (Demeulemeester M.)
 (373) 18 okt.1997 Bruine Boszangerbosje, De Haan (W) 1e kj+ (Demeulemeester M.)
 (374) 20 okt.1997 bosje pier, Blankenberge (W) 1e kj+ (Vergauwen G.)
 (375) 21 okt.1997 stapelterrein, Sashulle, Heist (W) 1e kj+ (Verroken D.& L.)
 (376) 25 okt.1997 Raversijde, Oostende (W) 1e kj+ (Goethals T.)
 (377) 29 okt.1997 bosje pier, Blankenberge (W) 1e kj+ (Spanoghe G.)
 (378) 1 nov.1997 marinebasis, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (Legrand V., Decneudt Y.)
 [Siberische taiga, van Oeral tot Amoer, Noordoost-Mongolië en Noord-Mantsjoe-rije; overwintert voornamelijk in Zuid-China, Zuidoost-Azië en de Filippijnen] De eerste ringvangst van Bladkoning dateert uit 1967, en is wellicht toe te schrijven aan de invoering van een nieuwe vangsttechniek : mistnetten. Bladkoningen worden relatief zelden geringd, omdat zij hoofdzakelijk hoog in de

boomkruinen fourageren, buiten het bereik van mistnetten. Sinds 1984 wordt deze soort in toenemende mate opgemerkt. Brusselse waarnemers van de "Lafton's Club" (opgericht rond R.M. en D. Lafontaine) leerden toen aan Vlaanderen het geluid van Bladkoning kennen op basis van hun ervaring in Azië en Groot-Brittannië (o.a. op Scilly). Hoewel de avifaunistisch niet onbelangrijke statuswijziging van Bladkoning - van dwaalgast naar doortrekker - ondermeer in België en Frankrijk te danken is aan de opkomst van het twitchen, is de opmerkelijke toename sinds 1984 wellicht reëel, aangezien zij ook opgemerkt werd in Groot-Brittannië, waar twitchen al langer bestond. 1996 en 1997 waren middelmatige jaren voor Bladkoning. Het beste jaar voor deze soort was 1988 met 50 exemplaren. De Europese broedpopulatie van Bladkoning (uitsluitend in de republiek Komi) werd op 45000 à 46000 paren geraamd (Hagemeyer & Blair, 1997).

- 13010 Raddes Boszanger** *Phylloscopus schwarzi* (0/0, 8/8, 3/3)
 (6) 11 okt.1994 Herne (B) 1e kj+ (Roggeman W., Bracquené J.)
 (9) 13 okt.1997 haagje, Sashulle, Heist (W) 1e kj+ (Verroken D. & L.)
 (10) 16 okt.1997 Seamen's Club, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+ (Verroken D. & L. e.a.) (video Legrand V.)
 (11) 19 okt.1997 Tour, Durbuy (Lx) 1e kj+ (Daulne J.M.; Daulne, 1998; CH)

[zuidelijk Centraal Siberië tot Sakhalin; overwintert in Zuidoost-Azië] Of er nu één of twee Raddes Boszangers te Heist en in het Zeebrugse havengebied (W) verbleven hebben, zal wel voor altijd onopgelost blijven. Toch is het aannemelijk dat het er twee waren, omdat Raddes Boszangers als dwaalgast doorgaans honkvast zijn. Op 17 okt.1997 was er opnieuw een claim in het haagje van Heist (W). De veldwaarneming in de provincie Luxembourg is uitzonderlijk. 1997 was met drie gevallen het beste jaar voor Raddes Boszanger in België.

- 13030 Bruine Boszanger** *Phylloscopus fuscatus*
 (0/0, 14/14, 0/0-0/0)
 (13) V 21 sep.1995 Het Zwin, Knokke (W) 1e kj+ ring ? (Trio R., Burggraeve G.) (f Burggraeve G., arch.BAHC)
 (14) V 29 okt.1995 Herne (B) 1e kj+ (Roggeman W.)

[van Westelijk Centraal Siberië tot Noordoost-Siberië; overwintert in Noordoost-Indië en Zuidoost-Azië] Daags na een veldwaarneming in het Zeebrugse havengebied (W) (Oriol.63:86) werd in Het Zwin (W) een Bruine Boszanger geringd. De uitzonderlijk vroege datum van beide gevallen en de geringe afstand tussen de twee locaties zorgen voor een merkwaardige coincidentie. Ging het hier om eenzelfde exemplaar, of om twee vogels die door gunstige trekomstandigheden vrijwel gelijktijdig in België aankwamen? De ringvangst te Herne (B) betekent een nieuwe soort voor Vlaams Brabant. Binnenlandgevallen blijven met vier op veertien gevallen in de minderheid.

- 13115 Iberische Tjiftjaf** *Phylloscopus brehmii*
 (0/0, 0/0, 0/0-1/1)
 (1) 1 mei-4 jun.1997 Oosthoek, Knokke (W) 2e kj+ ♂ (zangp.)
 (Chiwiy B., De Smet G., Vercruyssen E., Verbelen D. e.v.a.; schets Driessens G. in arch.BAHC) (b Broddelez G., Van Daele P.; sonogram Hoste S. in arch.BAHC)

[uiterste zuidwesten van Frankrijk, Noord- en Centraal Spanje, hogere delen van Murcia, Andalucia en rond Gibraltar, Portugal en waarschijnlijk Noordwest-Afrika] Op basis van DNA-onderzoek kon aangetoond worden dat vrouwelijke hybriden van Tjiftjaf *P. collybita* en Iberische Tjiftjaf of hun nakomelingen onvruchtbaar zijn. In de contactzone komen naar schatting 11 % hybriden voor, niet meer dan tussen Bonte Vliegenvanger *Ficedula hypoleuca* en Withalsvliegenvanger *F. albicollis* (Clement & Helbig, 1998). Hoewel sommige waarnemers aanvankelijk meenden dat occasionele Tjiftjaf-elementen in de zang van de Oosthoek-vogel op een hybride of een mengzanger wezen, tonen sonogrammen van dit exemplaar in vergelijking met Salomom & Hemim (1992) aan dat deze louter de verschillende zangtypes van Iberische Tjiftjaf weergeven: zang bij verovering van het territorium, baltsang, en conflictzang. A. Helbig maakte dan ook geen bezwaar om de vogel op basis van de sonogrammen en een geluidsopname van roep en zang als Iberische Tjiftjaf te erkennen. Iberische Tjiftjaf komt alleen in aanmerking voor aanvaarding door het BAHC, als er een geluid-

sopname gemaakt werd of op basis van handkenmerken (een rekenmachine kan helpen) zoals gedefinieerd door Salomon et al. (1997). Aanvaard in categorie A op de Belgische lijst.

13430 Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva*

(0/0, 58/61, 2/2-0/0)

(58) 23 sep.1995 Bredene (W) 1e kj (1e winter) (Vanloo E.)

(62) V 7 sep.1996 Anzegem (W) 1e kj (1e winter) ring UK2045

(Van Tieghem M.& E., Deconink M.) [f Van Tieghem M. (3) arch.BAHC]

(63) 14 sep.1996 Wuustwezel (A) 1e kj+ (Elst J.)

[Eurazië, van Denemarken tot Noord-Mongolië; overwintert in Zuid-Azië en Borneo, zelden in Noordoost-Afrika] De ringvangst op 7 sep.1996 te Anzegem (W) valt precies op dezelfde datum als het eerste geval voor België, in 1966 te Battel, Mechelen (A). Dit is een zeer vroege najaarsdatum, en enkel een veldwaarneming op 5 sep.1988 te Wijnegem (A) valt vroeger. In 1996 bleven één ringvangst en twee veldwaarnemingen zonder verslag.

13480 Withalsvliegenvanger *Ficedula albicollis*

(3/3, 6/6, 1/1-0/0)

(3) 17 apr.1942 De Liereman, Turnhout (A) 2e kj+ ♂ (Segers F.; Segers, 1943)

(10) V 24,25 aug.1996 Meetkerke (W) 1e kj (1e winter)♀ ring JG9237 (De Putter G., De Ruwe F., De Langhe B., Spanoghe G., De Smet G. e.a.) (f De Ruwe F., Dutch B.18:274, pl.264)

[van Oost-Frankrijk en Italië over Centraal Europa tot Europees Rusland; overwintert ten zuiden van de Sahara] De waarneming door F. Segers werd niet aanvaard in de Avifauna van België, hoewel de documentatie beter is dan voor de aanvaarde gevallen in 1939 en 1941. Wellicht viel de waarneming anno 1967 omwille van de vroege datum uit de toon, maar Withalsvliegenvanger trekt gemiddeld iets vroeger door dan Bonte Vliegenvanger *F. hypoleuca*. De ringvangst te Meetkerke (W) is tot nu toe het enige aanvaarde najaarsgeval. Alle overige waarnemingen betreffen zingende mannetjes in het voorjaar.

15230 Roodkopklauwier *Lanius senator*

(veel/many, 82/110, 1/1-2/2)

(107-108) 12-13 jul.1994 Torgny (Lx) 2e kj+ ♂ + 2e kj+ ♀ (broedgeval ?) (deelnemers JNM-kamp, Van Schoor L.)

26 mei-jul.1995 Torgny (Lx) geslaagd BROEDGEVAL : 2 juv. (Van Spaendonk W., Ameels M., Vanwynsberghe J., Vergauwen G., e.a.)

15 jul.-18 aug.1996 Lamorteau (Lx) geslaagd BROEDGEVAL : 1-2 juv. (Verstraete H., Remaut H., Spanoghe G., De Smet G., Verbelen D.) [f Spanoghe G.(2)in arch.BAHC]

29 mei-30 jul.1997 Lamorteau (Lx) geslaagd BROEDGEVAL : aantal juv. niet bekend (Ameels M., Vanwynsberghe J., Vergauwen G., De Smet G. e.a.) telkens L s senator

(111) 20 mei 1996 Heist (W) 3e kj+ ♂ L s senator

(Vergauwen G., Adriaens P., Demeulemeester M. e.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC)

(112) 4-9 mei 1997 marinebasis, Zeebrugge, Brugge (W) 2e kj+ ♀ L s senator (Holvoet A., Lafontaine R.M./ De Smet G. e.v.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC) [f Beirens P. (2) arch.BAHC; De Rouck K., Oriol.63:57]

(113) 7-11 mei 1997 Le Haway, Comblain-au-Pont (Lx) 3e kj+ (ad.) ♂ (Mengal J.; CH)

[West-Palearctisch; overwintert van Noord-Afrika en Klein-Azië zuidwaarts tot tropisch Afrika en Arabië] Van 1994 tot en met 1995 was er telkens een broedgeval in Torgny (Lx). Waarschijnlijk ging het telkens om dezelfde oudervogels. In de loop van juli 1995 werd in het territorium een scoutskamp opgesteld, waarop de Roodkopklauwieren zich met twee juvenielen ca. 1 km noordwaarts naar Lamorteau verplaatsten. In 1996 werden ze met juveniel(en)

waargenomen op de plaats die in 1995 na verstoring opgezocht werd. De nestplaats was in 1996 niet bekend, maar met zekerheid een andere nestplaats als in 1995. Het is niet uitgesloten dat de klauwieren in 1996 op Frans grondgebied gebroed hebben. In 1995 werd tijdens het voorjaar een Roodkopklauwier gezien op ca. 500 m ten oosten van waar in 1996 jongen verbleven (mond.med. Huys N). Het is daarom niet uitgesloten dat er in 1995 twee territoria waren. Deze gegevens worden nu pas vrijgegeven, omdat het territorium in 1998 niet meer opnieuw bezet werd. In 1996 bleef een melding zonder verslag, in 1997 waren het er twee.

15570 Notenkraker *Nucifraga caryocatactes*

(Vlaanderen/Flanders : 63/69, 517/1208, 3/3-2/4)

(1262) 30 aug.1993 Zwinbosjes, Knokke(W) 1e kj+ (Lambrechts J., Vanderhallen M.)

1996 : 3/3

(1276) 29 jan.1996 Bossuit (W) 2e kj+

(Dejagere A.); 29 jan.1996 Escanaffles (H) 2e kj+ (zelfde ex. ?; Escanaffles is buurgemeente) (Dejagere A.)

(1277) 17 aug.1996 Zammel, Geel (A) 1e kj+ (over) (Cristael A., Smets L.)

(1278) 3 dec.1996 Sint-Niklaas (O) 1e kj+ (mevr.Rodts J.)

1997 : 2/4

(1279-1280) 12 okt.1997 Het Blak, Beerse (A) 2 of 3 1e kj+ (Heylen D., Prinsen P., Torremans G. e.a./Tops K.)

(1281-1282) 25 okt.1997 Het Blak, Beerse (A) 2 of 3 1e kj+

(Heylen D., Prinsen P., Torremans G. e.a./Tops K.)

[Ardennen, bergen van Centraal en Zuidoost-Europa en van zuidelijk Finland en Scandinavië oostwaarts tot Kamtsjatka] Notenkraakers leven ondermeer van "dennnoten" van de Arve Pinus cembra. Deze zaden zijn ook geschikt voor menselijke consumptie, en worden vooral in Rusland verzameld. Als een jaar met een goede opbrengst onmiddellijk gevolgd wordt door een jaar met een mislukte oogst, worden grote aantallen Notenkraakers door voedselgebrek gedwongen om over lange afstanden te zwerven. Notenkraakerinvasies bereiken Vlaanderen slechts zeer uitzonderlijk. De belangrijkste invasie dateert uit 1968, toen ten minste 935 exemplaren gemeld werden. Als we die uitzonderlijke invasie buiten beschouwing laten, dan werden gedurende de laatste twee eeuwen 347 Notenkraakers in Vlaanderen gemeld. Ondanks de zeldzaamheid van Notenkraakers buiten invasiejaren, worden al te weinig meldingen bij het BAHC gedocumenteerd. Waarnemers dienen te beseffen dat er buiten invasies jaarlijks hooguit enkele exemplaren in Vlaanderen gesignaleerd worden. Men mag deze soort dan ook niet lichtzinnig determineren.

15840 Roze Spreeuw *Sturnus roseus* (15/17, 27/33, 1/1-0/0)

(51) 19 jun.1996 Croix Gérard, Hour (N)

2e kj (1e zomer) 09:30-09:45 pleisterend bij 4 S vulgaris

(Paquay M., Imbreckx E.; CH)

[Hongarije en Balkan oostwaarts tot Kazachstan en Zuid-Iran; overwintert bij Indië] Deze nomadische soort wordt in België voornamelijk waargenomen tussen juni en december, met een uitgesproken piek in oktober (spreeuwingst). De status van deze soort wordt wellicht vertekend door kleurafwijkingen bij Spreeuw. Er zijn zeer weinig gegevens tussen december en mei, wat mogelijk op een wilde herkomst van de meeste Roze Spreeuwen wijst. Het is niet uitgesloten dat ten minste twee februariwaarnemingen en een aprilwaarneming aan ontsnapte kooivogels toe te schrijven zijn.

16632 Groenlandse Barmsijs *Carduelis flammea rostrata*

(0/0, 2/2, 1/1-0/0)

(3) V 23 nov.1996 Anzegem (W) 2e kj+ ♂ ring 5916757

(Vantieghem M., Pollet J.) [f Pollet J.(4); negatieven (11) arch.BAHC]

[Baffin Island, Groenland en vermoedelijk ook IJsland] In België werd rostrata eerder geringd in 1988 en 1995. Sinds de oprichting van de Fair Isle Bird

Observatory in 1948 worden daar vrijwel jaarlijks kleine aantallen Groenlandse Barmsijzen opgemerkt. In 1955, 1959, 1976 en 1997 werden op Fair Isle invasies vastgesteld, met dagmaxima van 20-60 exemplaren. De veldkenmerken van "noordwestelijke" Barmsijzen *C. f. rostrata/islandica* worden besproken door Reid & Riddington (1998). Het adjectief "noordwestelijk" dat in dit artikel aangeprezen wordt (en dan nog afgekort als "NW"), is slecht gekozen, omdat door de Engelse auteurs de indruk gewekt wordt dat Engeland de navel van de wereld is. Vanuit een Amerikaans standpunt zou men dezelfde vogels immers "NE Barmsijzen" kunnen noemen (M. Herremans, pers.med.).

16640 Witstuitbarmsijs *Carduelis hornemanni*

(1/1, 21/21, 1/1-0/0)

(23) V 17 dec.1996 Assenede (O) 1e kj+ ring ?

(De Lust R.) [f De Lust R. (2) arch.BAHC]

[Circumpolair in arctische streken; 's winters beperkte zuidwaartse beweging] Op basis van de fraaie bewijsfoto's kon niet uitgemaakt worden of dit exemplaar tot exilipes of *islandica* behoorde. Een zeer gedetailleerde biometrie is wenselijk om *barmsijzen* (sub)specifiek te determineren. Het enige Belgische bewijsstuk van de (Groenlandse) nominaatvorm, dat een halve eeuw zoek was, werd in december 1998 teruggevonden in de kelder van het Wielewaalhuis. M. Herremans werd bereid gevonden om de determinatie van dit opgezette exemplaar, dat op 10 okt.1937 te Herentals (A) gevangen werd, aan recente criteria te toetsen.

16650 Witbandkruisbek *Loxia leucoptera* (17/39, 28/30, 0/0-3/5)

(70-71) *V 8 aug.1997 Koksijde (W) 2e kj+ (ad.) ♀ ring 6X94561 gelost; kort daarop dood aangetroffen (De Saever R.; verz.KBIN:71358]; V 8 aug.1997 Koksijde (W) 2e kj+ (ad.) ♀ ring 6X94563 (De Saever R.)

(72-73) V 27 aug.1997 Koksijde (W) 1e kj (juv.) illegale vogelvangst; *ca. 9 sep.1997 zelfde exemplaar in gevangenschap gestorven (NN/med.De Saever R.;verz.KBIN:71359)

V 27 aug.1997 Koksijde (W) 2e kj+ (ad.) ♀ illegale vogelvangst op 10 sep.1997 in gevangenschap gefotografeerd

(NN/med.De Saever R.) [f De Saever R.(3)arch.BAHC]

(74) 31 aug.1997 Koksijde (W) 2e kj+ (ad.) ♂ mogelijk vergezeld van 2 andere ex. (De Saever R.)

[Finland tot Noord-Siberië, Canada en noordelijke V.S.] De vorige keer dat er Witbandkruisbekken in België arriveerden was in 1990-1991 (4 exemplaren). Na zeven magere jaren leidde de invasie van 1997-1998 in Denemarken, op Helgoland (Duitsland) en in Nederland tot recordaantallen (Ebels, 1997). Ook in Zweden bleef deze invasie niet onopgemerkt, met ca. 1100 Witbandkruisbekken in 1997, waarvan 770 in augustus (Tyrberg, 1998). Hoewel deze invasie in Nederland uitgroeide tot de grootste van deze eeuw, bereikte enkel de voorhoede België. In Nederland werden alleen al in 1997-1998 ruim 181 Witbandkruisbekken gezien (Ebels, van Beusekom & Robb, 1999), meer dan dubbel zoveel als het Belgisch totaal voor de laatste twee eeuwen. Alle Belgische gevallen in aug.1997 (5 exemplaren) werden door één ringer te Koksijde (W) geboekstaafd. De vogel op 8 aug.1997 was 4 dagen vroeger dan de eerste Nederlandse invasiegast. De omvangrijkste Witbandkruisbekkeninvasies voor België waren in 1889 (ruim 23 exemplaren) en in 1956 (13 exemplaren). Enerzijds komen Witbandkruisbekken zelden zo zuidelijk voor, anderzijds is de Barmsijs-achtige vluchtroep van deze soort onvoldoende bekend bij onze waarnemers.

16790 Roodmus *Carpodacus erythrinus* (3/3, 24/24, 3/3-2/2)

(22) 2 jun.1993 Sibret (Lx) 2e kj+ ♂ (zangp.) (Watelet M.; CH)

(26) V 18 okt.1994 Floriffoux (N) 1e kj (juv.) ring 37V9018 (Mathieu R., Jerosme G./NAMUR SUD; CH) [f NN (4) arch.CH]

(28) 3 jun.1996 Kallo/Doel (O) 2e kj (eerstejaars) ♂ (zangp.) (Vergauwen G., Vanwynsberghe J./ De Smet G. e.a.)

(29) 6 jun.1996 Burtonville, Vielsalm (Lx) 2e kj (eerstejaars) ♂ (zangp.) (Driessens G.; CH)

(30) 17 jun.1996 Le Gerny, On (Lx) 3e kj+ ♂ (zangp.) + 2e kj+ ♀ (Vieuxtemps D., Daulne J.-M.; Vieuxtemps D. (1996); CH)

- (31) 28 mei 1997 Deurne (A) 3e kj+ (ad.zomer) ♂ (zangp.)
 (Willaert M., Driessens G.) [f De Rouck K. (1) Oriol.63:58]
- (32) 28 mei 1997 De Putten, Melsen (O) 3e kj+ (ad.zomer) ♂
 (zangp.) (De Smet G., Spanoghe G. e.a.) [f Spanoghe G. (2)
 arch.BAHC]

[Eurazië, van Zweden tot Sakhalin, van Noord-Turkije tot Himalaya; overwintert in Zuid- en Zuidoost-Azië, Nabije Oosten en Egypte] Na een aantal natte voorjaren lijkt het aantal Roodmus-meldingen af te nemen. Wind en regen tijdens de korte zangperiode (eind mei-begin juni) maakt het moeilijk om zangposten te detecteren. Het is aannemelijk dat er in dergelijke jaren minder Roodmussen België bereiken dan in jaren met gunstig trekweer. Vóór 1950 werden Roodmussen slechts drie keer opgemerkt. Mogelijk werd deze soort door vogelvangsters niet herkend. Zo zouden er vóór 1956 enkele keren gevangen zijn te Herenthout (A) en te Noorderwijk (A). De vogelvangsters noemden ze "kleine Goudvinkjes" (Ceuleers, 1956).

18502 IJslandse Sneeuwgorz *Plectrophenax nivalis insulae*

V 14 nov.1996 strand, Heist (W) 1e kj (1e winter) ♂ ring ?

(De Ruwe F., De Smet G., Spanoghe G.)

[IJsland en (gedeeltelijk mengpopulatie met *nivalis*) Schotland] Pas in 1996 werd de eerste IJslandse Sneeuwgorz in België opgemerkt, hoewel de ringersbijbel (Svensson, 1992) al vijf jaar eerder de determinatiecriteria voor Sneeuwgorzondersoorten verklaarde. Belangrijke kenmerken zijn ondermeer : 1. basis van stuitveren zwart bij *insulae*, wit bij ♂ *nivalis*; 2. hoeveelheid wit op zichtbaar deel van 9e handpen groter dan of gelijk aan 60 % bij *nivalis*, minder dan of gelijk aan 40 % bij meeste ♀♀ *insulae*; 3. in vers kleed heeft de donkere *insulae* bredere bruine veerzomen. In het veld komen enkel gesleten ♂♂ die in het late voorjaar (vanaf april) een zwarte stuit vertonen voor determinatie in aanmerking. IJslandse (of Schotse) Sneeuwgorzen zijn niet zeldzaam in België. Tijdens de winter 1996-1997 werden te Heist (W) een zestigtal exemplaren geringd. Bij een eerste vluchtig onderzoek van Belgische Sneeuwgorzbalgen in het KBIN kon ongeveer de helft tot deze ondersoort gerekend worden. Bij deze wordt deze ondersoort officieel aan de Belgische lijst toegevoegd. IJslandse Sneeuwgorz komt te courant voor om nog in een homologatierapport te verschijnen. 64 % van alle Nederlandse museumbalgen behoort tot deze ondersoort (Jukema & Fokkema, 1992). Er werden ook meerdere balgen in Duitse collecties opgemerkt (Ringleben, 1993).

18570 Witkopgorz *Emberiza leucocephalos* (1/1, 16/16, 1/1-0/0)

(16) V 3 nov.1994 Sourbrodt, Waimes (Lg) 1e kj (1e winter) ♂
 ring 37V3845 (Michel J., Degros E., Schmitz L.; CH) [f Degros
 E. (2) arch.CH]

(18) V 13 apr.1996 Sourbrodt, Waimes (Lg) 2e kj (1e zomer) ♀
 ring 38V6650 (Degros E., Michel J., Schmitz L.; CH) [f Degros
 E. (1) arch.CH]

[van Perm, ten westen van Oeral, doorheen heel Siberië; overwintert voornamelijk in Afghanistan, Pakistan, NW Indië en N China] De aprilvangst is het eerste voorjaarsgeval voor België. Alle overige gevallen situeren zich tussen 12 oktober en 9 december. Mogelijk reflecteert de najaarspiek de periode waarin het meest intensief gevangen wordt. De soort overwintert wellicht regelmatig in zeer kleine aantallen ten westen van het belangrijkste overwinteringsgebied. Ondermeer in Israël en Italië worden Witkopgorzen 's winters geregeld opgemerkt.

18580 Cirlgorz *Emberiza cirlus* (83/124, 51/72, 0/0-0/0)

(196) 21 jun.1995 Gemmenich (Lg) 2e kj+ ♂ (zangp.)

(Dijksen A.J., Dijksen-Overbeeke S.M.)

[Centraal en Zuid-Europa, Noord-Afrika] De Cirlgorz evolueerde de laatste dertig jaar van broedvogel naar dwaalgast. Vóór 1842 stond hij te boek als zeldzame dwaalgast bij Liège (Lg) (de Selys, 1842). In 1871 werden te Bouge (N) en te Sint-Kruis (W) de eerste broedgevallen genoteerd (Fallon, 1875). Cirlgorz broedde voor het laatst in 1962 te Mons (H) (Giervalk 53:311). De vorige twee aanvaarde waarnemingen dateren inmiddels van 1987. Op twee niet-aanvaarde gevallen na, ontbreken meldingen in de periode 1988-1994. De Nederlanders die deze zeldzame dwaalgast te Gemmenich (Lg) opmerkten, waren in de waan dat

Cirlgorzen nog regelmatig in België voorkwamen. Hopelijk heeft dit hun kritische ingesteldheid niet aangetast. De beschrijving was in ieder geval sluitend.

18600 Grijze Gors *Emberiza cia* (23/24, 15/22, 0/0-2/2)

(46) ca.15 maa.-2 apr.1995 La Cornette, Auby (Lx) 2e kj+ ♂ (De Sadeleer N.)

(47) V 11 nov.1995 Blegny, Cerexhe-Heuseux (Lg) 1e kj (1e winter) ♂ ring 34V64957 (Pellegrin H., Ponsen R.; CH) [f Ponsen R.(1) arch.CH]

(48) 22 feb.1997 Treignes (N) 2e kj+ ♂ (Delooz E.; CH)

(49) 2-21 apr.1997 Sougné-Remouchamps (Lg) 2e kj+ ♀ E cia cia (Adriaens P., Van Daele P., Verstraete H., De Smet G. e.a.; schets Driessens G.in arch.BAHC) [f Beirens P., Dutch B.19:146, pl.154; (1) arch.BAHC]

[Spanje en Noordwest-Afrika tot China; noordelijke populaties trekken gedeeltelijk weg] Bij de melding te Auby (Lx) ontbrak in het vorig rapport de gemeentenaam. De waarneming van Treignes (N) raakte pas achteraf bekend. De vogel van Sougné-Remouchamps (Lg) werd door een BAHC-lid ontdekt op een Ardennentochtje. Dit was de eerste Grijze Gors die door veel waarnemers gezien werd.

18730 Bosgors *Emberiza rustica* (3/3, 7/8, 0/0-1/1)

(12) V 20 okt.1997 Oostduinkerke (W) 1e kj (1e winter) ♀ ring 6195295; gelost op 21 okt.1997 (Callens L., Van Hoe J., Roothaert N., De Mesel D./ DE BLANKAART) [f Roothaert N. (6) arch.BAHC]

[Noordoost-Europa tot Noord-Azië; overwintert van Turkestan tot China en Japan] In Groot-Brittannië werden in het najaar van 1997 slechts vijf meldingen opgetekend, het laagste aantal in de laatste tien jaar (Bird.World 10:481), en in Nederland waren er drie (Dutch B.19:314).

18740 Dwerggors *Emberiza pusilla* (6/6, 26/26, 0/0-1/1)

(33) V 6 okt.1997 Middelkerke (W) 1e kj+ ring 6194012 (Sap R.)

[Scandinavië en Finland tot Zee van Okhotsk; overwintert van Turkestan tot Zuidoost-Azië en China] De uiterste data voor najaarsgevallen van Dwerggors in België zijn 27 september en 11 november. Latere waarnemingen betreffen wellicht vogels die aanstalten maken te overwinteren. De ringvangst te Middelkerke (W) valt binnen de traditionele najaarstrekperiode van Dwerggors. In 1996 bleven twee meldingen ongedocumenteerd, en in 1997 werd een waarneming niet aanvaard.

18760 Wilgengors *Emberiza aureola* (1/1, 1/1, 0/0-0/0)

(2) V 19 aug.1991 Het Zwin, Knokke (W) 2e kj (1e zomer) ♂ (Trio R., Burggraeve G.) [f (2) Burggraeve G., arch.BAHC]

[Finland tot Kamtsjatka en Japan; overwintert in Indië en Zuidoost-Azië] Het vorig geval is een vangst op 2 sep.1928 te Battice (Lg). De Wilgengors van Het Zwin vertoonde geen uiterlijke tekenen van gevangenschap (abnormale veerslijtage, misvormingen, verkleuringen, ontbrekende pennen enz.), een argument dat door sommigen gehanteerd wordt om een natuurlijke herkomst in te roepen, niettegenstaande het al jaren afgewezen werd (Brit.Birds 79:210). Juvenielen komen in onze buurlanden meer voor als dwaalgast dan 1e zomer-vogels. Wilgengorzen doen er drie jaar over om het volwassen kleed te bereiken (Peltomäki, 1996). 19 augustus zou zelfs voor Fair Isle aan de vroege kant zijn (in Groot-Brittannië komen de eerste najaarsgasten doorgaans eind augustus aan). Een ontsnapte kooivogel blijft bijgevolg tot de mogelijkheden behoren. Hoe zuidelijker de locatie, des te verdachter de herkomst. Uit de spreiding van de gevallen in Groot-Brittannië in de periode 1958-1985 blijkt vooral het noorden in trek te zijn : 71 % van de Wilgengorzen werd op Fair Isle vastgesteld (Dymond & Fraser, 1989). In 1990 werd door het KBVBV een Wilgengors in beslag genomen (Herroelen, 1994). Hierover zijn bij het BAHC geen nadere details bekend.

2.NIET AANVAARD/RECORDS NOT ACCEPTED

2.1 VERMOEDELIIK ONSNAPT/PRESUMED ESCAPES : **CATEGORIE D1 (wachtcategorie)/CATEGORY D1 (holding category)**

18800 Bruinkopgors *Emberiza bruniceps* (2/2, 16/16, 0/0-0/0)
(19) begin jun.1984 of 1985 Kallo (O) ♂ zangp. (Vergauwen G.)
[Centraal Azië; overwintert voornamelijk in Indië] Het eerste geval voor België dateert van 27 okt.1921 te Duffel/ Sint-Katelijne-Waver (A). Sinds het geval te Kallo (O) werden geen Bruinkopgorzen meer gemeld in België. De soort werd ooit massaal uit Calcutta verscheept. Zo maakt Chrakrabarti (1991) melding van 48000 exemplaren in 1977-1988. Tegenwoordig is de invoer uit Indië fel verminderd. Dit heeft vermoedelijk iets te maken met modetrends in de kooivogelhandel. Hoewel de soort een groot dwaalgastpotentieel blijkt te hebben, komen vermoedelijk veel ontsnapte kooivogels voor (Byers, Olsson & Cursson, 1995). Aangezien bij dergelijke soorten patronen over langere termijn een beter inzicht kunnen geven in de status, is het zinvol alle waarnemingen bij het BAHC te documenteren, met bijzondere aandacht voor tekenen van gevangenschap.

2.2 ZEKER ONSNAPT/DEFINITE ESCAPES : **CATEGORIE E/CATEGORY E**

17040 Langstaartroodmus *Uragus sibiricus* (0/0, 4/4, 2/2-2/2)
(5) 29 feb.-4 maa.1996 Baarle, Drongen (O) 2e kj ♀
(Adriaens P., De Smet G., Spanoghe G. e.a.)
(6) 2 dec.1996 Bergelenput, Gullegem (W) ♂ (Demeulemeester M.)
(7) 11 feb.1997 Chercq (H) (med.Dufourny H.)
(8) 9 maa.1997 Herentals (A) (NN)
[Centraal Azië; overwintert in NE China en S Korea] Hoewel deze centraal Aziatische soort omwille van haar trekgedrag bij haar eerste Europese waarneming (25-27 apr.1989 Kustavi, Finland) aanvankelijk als dwaalgast werd beschouwd, bleek de sterk toegenomen vogelhandel uit China de meest aannemelijke verklaring voor de waarnemingen in Europa. De eerste Belgische melding is een ringvangst op 24 jun.1994 in De Haan (W) (Schepens Ph.). Te Brussel-Nationaal werden tussen 5 nov.1993 en 24 maa.1994 2080 Langstaartroodmussen uit Hongkong ingevoerd of doorgevoerd (Ministerie van Middenstand en Landbouw, sine dato).

2.3 ONVOLDOENDE GEDOCUMENTEERD/ INSUFFICIENTLY DOCUMENTED

Dit betekent dat de documentatie ontoereikend was om een gelijkende soort uit te sluiten of dat er onvoldoende objectieve bewijzen waren.

09680 Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla*
14 mei 1997 Antwerpen (A)

10040 Mongoolse Pieper *Anthus godlewskii*
25 okt., 9-13, 17 nov.1996 Groot Schietveld, Brecht (A) 1e kj
(1e winter) [f Oriol.62:112; (3) arch.BAHC]
Door P. Alström op basis van de bewijsfoto's met zekerheid als Grote Pieper beschouwd. Er zijn tegenstrijdigheden in de ontvangen beschrijvingen, die achteraf niet meer op te lossen zijn.

10080 Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni*
1 nov.1991 achterhaven, Zeebrugge, Brugge (W)
Objectieve bewijskracht ontoereikend voor een eerste waarneming voor België.

11270 Diadeemroodstaart *Phoenicurus moussieri*
29 mei 1993 Tillegembos, Sint-Andries (W) ♂
Onvoldoende objectieve bewijskracht voor een eerste waarneming voor België.

11470 Bonte Tapuit *Oenanthe pleschanka*

11 mei 1997 Kruibeke (O)

Onbevestigde eenmanswaarneming. Afwijkende Tapuit *Oenanthe oenanthe* niet uitgesloten.

12480 x 12500 Struikrietzanger *Acrocephalus dumetorum* x **Bosrietzanger** *Acrocephalus palustris*

V 05 sep.1996 Beerse (A) 1e kj (1e winter) ongeringd gelost

[f (3)arch.BAHC]

Het broedseizoen van 1996 was slecht omwille van overvloedige regen. Op meerdere plaatsen werden Bosrietzangers *A. palustris* gevangen met groeistoornissen (o.a. kortere vleugels dan gemiddeld). Ook dit exemplaar kan hiertoe gerekend worden. Aangezien emarginaties bij zangvogels toenemen naarmate de vleugel korter is, is het mogelijk dat een extra emarginatie verschijnt bij een exemplaar met een abnormaal korte vleugel. In Nederland broedde in 1998 voor het eerst een Struikrietzanger. Het ging om een mannetje Struikrietzanger gepaard met een Bosrietzanger te Nieuwegein, Utrecht. Hieruit kwamen twee hybride jongen voort (van den Berg & Bosman, 1999).

12650 Baardgrasmus *Sylvia cantillans*

18 aug.1996 Tielen (A)

12730 Sperwergrasmus *Sylvia nisoria*

8 sep.1996 De Westhoek, De Panne (W); 27 sep.1997 Fonteintjes, Blankenberge (W)

Deze schuwe soort werkt niet altijd mee als het veldwaarnemingen betreft. Hoewel zij door ervaren waarnemers op basis van vluchtige indrukken kan gedetermineerd worden, lukt het niet altijd om op basis van een objectieve beschrijving anderen hiervan te overtuigen.

13000 Bladkoning *Phylloscopus inornatus*

17 nov.1996 Vandammesluis, Zeebrugge, Brugge (W) 1e kj+

= Pallas' Boszanger *P. proregulus*

7 nov.1996 Zonhoven (L) 1e kj+

late waarneming; *P. humei* en *P. proregulus* (in 1996 influx !) niet uitgesloten op basis van beschrijving; waarschijnlijk *P. proregulus*.

5 aug.1997 Bellem (O) 1e kj+

fenologisch verdacht; vermoedelijk juveniele Vuurgoudhaan *Regulus ignicapillus*.

13030 Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus*

20,21 sep.1996 Raversijde, Oostende (W) 1e kj+ (f arch.BAHC)

Op de bewijsfoto staat een Tjiftjaf *Phylloscopus collybita*.

13113 Siberische Tjiftjaf *Phylloscopus (collybita) tristis*

V 24 okt.1995 Stabroek (A) 1e kj+ ring JR7963 [dia's (3) arch.BAHC]

V 10 nov.1996 Willebroek (A) 1e kj (1e winter) ring UK8476 [f (4) arch.BAHC]

De meeste beschrijvingen van Siberische Tjiftjaf zijn ontoereikend. Waarnemers en ringers houden onvoldoende rekening met de variatie van abietinus en het verlies van groen- en geeltinten door sleet.

13480 Withalsvliegenvanger *Ficedula albicollis*

V 9 sep.1963 Huy (Lg) (Giervalk 55:222)

Zoals Herroelen (1995) reeds opmerkte is deze ringvangst naar huidige maatstaven onvoldoende gedocumenteerd.

15159 izabelklauwier

Lanius isabellinus/phoenicuroides/speculigerus

5 jun.1997 Moulin de Taviet, Taviet, Achène (N) (CH)

De summiere beschrijving sluit een bleke Grauwe Klauwier *Lanius collurio* niet uit.

16790 Roodmus *Carpodacus erythrinus*

11 jun.1991 Wibrin (Lx) 2e kj+ ♂ (zangp.) auditief
[Vieuxtemps D.(1996); CH]

18600 Grijze Gors *Emberiza cia*

11,12 maa.1996 Dréhance (N) ♂ (CH)
Enkele exoten zijn op basis van de summiere beschrijving niet uitgesloten.

18680 Bruinkeelortolaan *Emberiza caesia*

6 sep.1997 Wannegem-Lede (O) 2 ex.
Zonder bandopname is een geluidswaarneming ontoereikend om (overvliegende !) Bruinkeelortolanen als nieuwe soort aan de Belgische lijst toe te voegen. Omwille van de extreme zeldzaamheid van de soort en de aanzienlijke variatie in roep van Ortolaan E. hortulana is de determinatie weinig aannemelijk (zie "auditieve determinaties" onder inleiding).

18740 Dwerggors *Emberiza pusilla*

15 feb.1997 De Gavers, Harelbeke (W)

18760 Wilgengors *Emberiza aureola*

22 maa.1997 Dorenveld, Relegem (B) 2 ♂♂ (CH)
Het betrof hier verkeerd gedetermineerde ontsnapte kooivogels, die tot een niet nader bepaalde Afrikaanse weverssoort *Ploceus* sp. behoren.

Referenties

Byers C., Olsson U., Cursson J., 1995. Buntings and Sparrows. A Guide to the Buntings and North American Sparrows. Dutch Birding Vogelgids 5. GMB, Haarlem.

Ceuleers R., 1956. De Roodmus *Carpodacus erythrinus*. De Witte Spreeuwen 6:162-163.

Clement P., Helbig A.J., 1998. Taxonomy and identification of chiffchaffs in the Western Palearctic. Brit.Birds 91:361-376.

Daulne J.M., 1998. Observation d'un Pouillot de Schwarz (*Phylloscopus schwarzi*) dans le nord de la province du Luxembourg, Belgique. Aves 35:59-62.

De Smet G., 1999. Voorlopige Lijst van Belgische Vogels. Niet-gepubliceerd werkdokument van BAHC en CH.

Ebels E., 1997. Nieuwe invasie van Witbandkruisbekken. Dutch B. 19:268.

Dymond J.N., Fraser P.A., Gantlett S.J.M., 1989. Rare Birds in Britain and Ireland. T. & A.D. Poyser, Calton.

Engels S., 1994. Ringvangst Veldrietzanger (*Acrocephalus agricola*) te Beerse op 24 september 1994. Haaklewie 24,6:15-17.

Debruyne R., Verbelen D., Van Bellingen S. & BAHC, 1996. Vier Kleine Sprinkhaanzangers in België : een overzicht. Mergus 10:345-354.

de Selys-Longchamps E., 1842. Faune Belge. Dessain, Bruxelles.

Ebels E., R.F.J. Beusekom, M.S. Robb, 1999. Invasion of Two-barred Crossbills in the Netherlands and Europe in 1997/98, with notes on identification, vocalizations and ecology. Dutch B.21:82-96.

Fallon F., 1875. Zool.Monographie des Oiseaux de la Belgique. Etablie d'après le système d'ornithologie de M. Temminck. Dupiereux, Namur. Baillièrre, Paris.

Gargallo G., 1994. On the taxonomy of the western Mediterranean islands population of Subalpine Warbler *Sylvia cantillans*. Bull. Brit. Orn. Club 114:31-36.

Gooders J., van den Berg A., 1989. De belangrijkste vogelgebieden in Europa. Zomer & Keuning, Ede.

Glutz von Blotzheim Urs N., 1997. Erste Brut der Zitronenstelze *Motacilla citreola* in der Schweiz und aktueller Stand der Arealexension. Der Ornithologische Beobachter 94:347-352.

Grootaers F. & P., 1973. Waterspreeuw. *Wiel*.39:27.

Hagemeijer W.J.M., M.J. Blair (red.), 1997. The EBCC Atlas of European Breeding Birds. Their distribution and abundance. T & A D Poyser, London.

Hauth E., 1999. Erster Brutnachweis der Sperbergrasmücke (*Sylvia nisoria*) in diesem Jahrhundert für Nordrhein-Westfalen. *Charadrius* 35:33-37.

Herroelen P., 1994. Notes on trade, breeding in captivity and escaped rare birds in Western Europe, especially in Belgium. Boutersem.

Herroelen P., 1995. Naamlijst van de vogels van België. Liste des oiseaux de Belgique 1901-1992. Boutersem, eigen beheer.

Hofmans K., 1998. Une Fauvette mélanocéphale (*Sylvia melanocephala*) à la Montagne-aux-Buis (Dourbes, Prov. de Namur) les 6 et 7 juin 1996. *Aves* 35:63-66.

Hoste S., 1997. Al te bont in De Putten ! De Merel 16, nr.101. (met sonogrammen van de Krekelzanger te Melsen)

Jukkema J., J. Fokkema, 1992. Herkomst van in Nederland overwinterende Sneeuwgorzen *Plectrophenax nivalis*. *Limosa* 65:67-72.

Kinzelbach R., K. Springer, 1999. Die Sperbergrasmücke *Sylvia nisoria* um 1550 bei Straßburg im Elsaß. *Vogelwelt* 120:1-5.

Leisler B., P. Heidrich, K. Schulze-Hagen, M. Wink, 1997. Taxonomy and phylogeny of reed warblers (genus *Acrocephalus*) based on mtDNA sequences and morphology. *J. Ornithol.* 138:469-496.

Lemmens K., 1992. Roodkeelpiepers in het zuidelijk Maasdal, voorjaar 1992. *Limburgse Vogels* 3:111-113.

Meeuwissen F., 1997. Citroenkwikstaart bij Kessenich in mei 1997. *Limburgse Vogels* 8:122-124.

Ministerie van Middenstand en Landbouw. Veterinaire dienst. Sectie C.I.T.E.S./Dierenbescherming, sine dato. Rapport over de mortaliteit van vogels in internationaal transport. Brussel.

Oddie W.E., 1980. Bill Oddie's Little Black Bird Book. Eyre Methuen, London.

Peltomäki J., 1996. Kultasirkku - tunnista laji, ikä ja sukupuoli. *Linnut* 31:20-25.

Nationaal Geografisch Instituut, 1995. Administratief België. (kaart op 1:300.000) Brussel

Purroy F.J. (red.), 1997. Atlas de las Aves de España (1975-1995). Lynx Edicions, Barcelona.

Reid J.M., R. Riddington, 1998. Identification of Greenland and Iceland Redpolls. *Dutch B.*20:261-271.

Ringleben H., 1993. Isländische Schneeammer *Plectrophenax nivalis insulae* für Deutschland nachgewiesen. *Limicola* 7:140-141.

Salomon M., Y. Hemim, 1992. Song variation in the Chiffchaffs (*Phylloscopus collybita*) of the western Pyrenees - the contact zone between *collybita* and *brehmii* forms. *Ethology* 92:265-282.

Salomon M., A.J. Bried, A.J. Helbig, & J. Riofrio, 1997. Morphometric differentiation between male Common Chiffchaffs and Iberian Chiffchaffs in a secondary contact zone. *Zool.Anzeiger*

236:25-36.

- Sangster G., 1997. *Acrocephalus* and *Hippolais* relationships: shaking the tree. Dutch B.19:294-300.
- Segers F., 1943. Withalsvliegenvanger (*Muscicapa albicollis* Temm.). Wiel.10:146-147.
- Svensson L., 1992. Identification Guide to European Passerines. 4e editie, Stockholm, Zweden.
- Tyrberg T., 1997. Fågelrapport för 1996 in Fågelåret 1996. Vår Fågelvärld Supplement nr.27:72-123.
- Tyrberg T., 1998. Fågelrapport för 1997 in Fågelåret 1997. Vår Fågelvärld Supplement nr.28:88-139.
- van den Berg, A.B., C.A.W. Bosman, 1999. Zeldzame vogels van Nederland. Avifauna van Nederland 1. GMB, Utrecht.
- van der Weide M., 1999. Zeer zeldzame broedvogels : documentatie gevraagd !! Sovon Nieuws 12, 1 maart 1999.
- Van Kerkhoven W., 1997. Broedvogelinventarisatie Schor Ouden Doel 1996. In : Vogelonderzoek in het Verdronken land van Saefthinghe. Jaarverslag 1995/96. (Red. H. Castelijns & J. Maebe). De Steltkluut, Stichting Zeeuws Landschap, Philippine-Antwerpen.
- van Havre G.C.M., 1928. Les Oiseaux de la Faune Belge. Lamertin, Bruxelles.
- Vlaamse Avifaunacommissie, 1989. Vogels in Vlaanderen. Voorkomen en verspreiding. I.M.P.
- Walters M., 1997. Complete Checklist Vogels van de Wereld. Tirion, Baarn.

FOTO'S

1. Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra*
Vier van de zeven in het KBIN bewaarde "Belgische" Kalanderleeuweriken. Eén van de twee bewijsstukken uit de voormalige collectie de Wavrin (2e of 4e van links), stamt uit de collectie van opzetter Breydel te Brugge (W), waarover van Havre (1928) vernam dat zij uitsluitend uit lokaal gevangen vogels bestond. (foto : W. Vleeshouwers)
2. Citroenkwikstaart *Motacilla citreola*, 12 mei 1997 Kessenich (L) (foto : G. Spanoghe)
3. Krekelzanger *Locustella fluviatilis*, 4 jun.1997 Kaulille (L). (foto : H. Lehaen)
4. Kleine Spotvogel *Acrocephalus caligatus*, 26 sep.1997 Zeebrugge, Brugge (W). (foto : M. Vandegehuchte)
5. Sardijnse Grasmus *Sylvia sarda*
6. Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis*, 25 sep.1996 Lauwe (W) (foto : L. Vantomme)
7. Een Tjiftjaf *Phylloscopus collybita* die op 18 dec.1996 in de Bourgoyen te Gent (O) geringd werd (ring JK5561), bleek een ♀ abietinus van niet-Scandinavische herkomst. Dergelijke vogels die mogelijk uit de contactzone met *tristis* komen, zouden door velen ten onrechte als *tristis* bestempeld worden. Dit exemplaar vertoonde ondermeer geel op de tibiale bevedering, en iets te veel groen op de bovendelen. Dergelijke subtiele verschillen zijn enkel zichtbaar bij meticuleus onderzoek in de hand. Op foto's is het verschil tussen *abietinus* en *tristis* vaak niet te zien (foto : G. Spanoghe).
8. Groenlandse Barmsijs *Carduelis flammea rostrata*, 23 nov.1996

(foto : J. Pollet). Het zeer grote formaat en de zware streping zijn kenmerkend.

9. Roodmus *Carpodacus erythrinus*, 27 mei 1997. De Putten, Melsen. (foto : G. Spanoghe)

10. Wilgengors *Emberiza aureola*, 19 aug.1991, Het Zwin, Knokke (W). (foto : G. Burggraeve)

Oproep van het BAHC

Waarnemingen en broedgevallen van Casarca's in België

Onlangs verscheen een artikel over het voorkomen van Casarca's *Tadorna ferruginea* in Groot-Brittannië en Ierland in 1986-1994, naar aanleiding van een vermeende influx van wilde Casarca's in 1994 (Vinicombe & Harrop, 1999). In dit artikel wordt het voorkomen van Casarca in een Europese context besproken. Het BAHC becommentarieerde op vraag van de auteurs de status in België. Tot en met 1998 zijn bij het BAHC 387 gevallen van Casarca bekend (638 exemplaren). Het werkelijke aantal ligt beslist hoger, aangezien de soort vanwege haar twijfelachtige herkomst weinig belangstelling geniet. Het onderzoek van het BAHC over Casarca's leverde meer vragen dan antwoorden op. Zo mocht navraag bij de auteur niet baten om te achterhalen waarop volgende uitspraak in *Vogels in Vlaanderen* gebaseerd is : "op dit ogenblik zijn er enkele tientallen broedgevallen in Vlaanderen gekend" (Boesman in *VLAVICO*, 1989). Het BAHC vond amper 3 gepubliceerde gegevens over Vlaamse broedgevallen : Uitbergen (1981), Zingem (1990) en Eeklo (1997). Wie helpt het BAHC om het raadsel van de "tientallen broedgevallen" op te lossen ? Alle Belgische gegevens over broedgevallen van Casarca in de vrije natuur zijn welkom. Mochten er na broedgevallen in gevangenschap jonge Casarca's in de vrije natuur beland zijn, dan kan ook deze informatie nuttig zijn. Daarnaast verzamelt het BAHC alle gegevens over Casarca's, bij voorkeur met vermelding of het mogelijk, zeker of waarschijnlijk ontsnapte exemplaren betreft. "Zeker ontsnapt" betekent "met uiterlijke tekenen van gevangenschap". Het is de bedoeling een betrouwbaarder beeld te vormen van de effectieve aantallen Casarca's in België, en hopelijk zo bij te dragen tot een beter inzicht in de herkomst van vermeende invasiegasten in West-Europa.

Literatuur :

Boesman P. in Vlaamse avifauna commissie, 1989. *Vogels in Vlaanderen, voorkomen en verspreiding. Casarca Tadorna ferruginea* : 85-86. I.M.P., Bornem.

Vinicombe K.E., Harrop A.H.J., 1999. Ruddy Shelducks in Britain and Ireland, 1986-94. *Brit.Birds* 92:225-255.